

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSEI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre
7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Az appropriáció.

Budapest, május 8.

Közel száz napig tartott a budgetvita. Január nyolcadikán kezdődött és befejezve voltaképpen mostan sincs. Még hátra van az appropriáció. Hát ez vajjon meddig fog eltartani? Ha elgondoljuk, hogy a magyar parlamenti gyakorlat ugys elfajult s a budgetvita nálunk nem a budget szakszerű bírálata, hanem mindennapos alkalom a kormány iránt való bizalom kérdésének megvitatására; ha elgondoljuk, hogy e különös gyakorlat következtében ujesztendő óta legalább kilenc általános vita volt s minden egyes tárcánál elülről kezdődött a bizalmi diskusszió; ha elgondoljuk továbbá, hogy e kurta ülésszakban már két indemnity-vita is volt, mely szintén csak a bizalmi kérdés körül forgott; s ha elgondoljuk végül, hogy a budgetvita előtt s a budgetvita közben minden lehető és lehetetlen alkalommal megvitatta az ellenzék azt a kérdést, hogy vajjon lehet-e bízni a kormányban vagy sem: — akkor bizony egy kissé nehéz kitalálni, hogy a legbanálisabb ismétléseken kívül micsoda témát vagy pláne témákat tud még az ellenzék az igazi bizalmi vita, az appropriációs alkalom számára kiböngészni. Mikor a kormányhoz nem intézhetek olyan ügyben kérdést, amelyre azonnal és a legvilágosabban ne válaszolt volna: a törvényhozás egyetlen pártja se mondhatja jogosan, hogy valamely kérdésben a kormány kitért volna a tájékoztatás kötelessége alól. A bizalmatlanságra újabb okot nem igen fognak már felhozhatni az ellenzéken s a bizalmat se igen kell újabb okokkal igazolni a szabadelvűpárton. Ezen az egész bizalmi kérdésen túl vagyunk, mielőtt az appropriáció a bizalmi kérdést formászerint meghozta volna.

Érthető tehát, ha a közvélemény a bud-

getvita záró akkordja iránt nincs valami különösebb várakozással. Át kell rajta esni, punctum. Ha a bizottsági jelentés holnap a törvényhozás elé kerül, a hétfői ülés napirendjére már ki lehet tűzni s akkor azt az egész appropriációs vitát hétfőn még be is lehet fejezni. Egy-egy szónok minden pártból a forma kedvéért nyilatkozik, de igazán csak a forma kedvéért. Hogy azonban újabb vita kerekedjék, az érthetetlen is volna, időpocsékolás is volna. Nem azért, mert a jövő hét elején már a magyar delegációnak is bele kell mennie az érdemleges munkájába, (ámbar hiszen a párhuzamos ülések kényeszerűsége se valami nagy gyönyörűség), de igenis azért, mert éppen legfőbb ideje, hogy a törvényhozás tullesek a rendes háztartási tereferéken és bizalmi herce-hurcán. Az ország egyebet vár a törvényhozástól s egy különben is idomtalanul elnyult budgetvita után már azt a munkásságot lesi, melyből az ország nagy gazdasági érdekeinek lehet táplálkozniok. Át kell esni a mérkőzési játékon, hogy megkezdődhessék a munka. Meg kell teremteni a módot, hogy a magyar törvényhozás lehetőleg még a nyári szünet előtt foglalkozhassék a autonóm vámtarifa dologával s aztán valahára elmozdulhassunk arról a holt pontról, melyre ma egész gazdasági életünk jutott. A külfölddel kötendő kereskedelmi szerződések szempontjából is sürgős, hogy a magyar törvényhozás valahára hámozza ki magát a budgetvitából s akarjon a nagy, életbevágó kérdések megoldásának is időt szentelni. Már pedig ha jóformán egy egész ülészak telik el a legszükségesebb, de legsablonosabb házi munkával, akkor a nemzet vajmi kevés gyönyörűséggel nézhet a törvényhozás felé, mely hónapokon keresztül bibelődik a kicsi dolgokkal s aztán fáradtan kívánczik pihenőre, mielőtt az igazán nagy problémák megoldását csak meg is kísérelte volna.

Nem az appropriációs vitát akarjuk mi elfojtani. Jó Isten, könnyítsenek az urak a lelkükön, ha olyan sok van rajta. De ha száz napon keresztül igazán egyebet se tettek, mint hogy minden igazi vagy vélt sérelmükkel kiállottak és vissza is beszéltek, előre is beszéltek, egyre csak beszéltek, akkor ebben a tizenkettedik órában már legalább rövidre foghatnák a mondanivalójukat. Ha ugyan lehet még mondanivalójuk. Se a kormány, se mi nem gondolunk arra, hogy az ellenzék pardont adjon. Szó sincs róla. Száz napig állta a kormány az ostromot, hát kiállná még öt napig is. De ez az öt nap a nemzetet rövidíthetné meg s a törvényhozás komolyságában való hitet rendíthetné meg, mert a kérdő szincerizálásra már kései az idő. S azért szeretjük hinni, hogy az appropriációs vita csak névszerint lesz az, de *vita* nem lesz. Egy stáció, melynél a törvényhozás gyorsvona-ta elhalad, de nem áll meg...

BELFÖLD.

A kiegyezési tárgyalások. Mint Bécsből táviratozzák, ottani jól értesült politikai körökben általános az a vélemény, hogy a helyzet éppen-séggel nem válságos és egyáltalán nem lehet szó a kiegyezési tárgyalások végleges megszakításáról. A két kormány folytatni fogja az alkudozásokat, az azonban valószínű, hogy a kiegyezés kérdése ismét halasztást fog szenvedni.

A kiegyezési tárgyalások dolgában egy magyar politikus, aki a kormányhoz közel áll, így nyilatkozott a *Neue Freie Presse*-ben.

A gazdasági közösség szükségességéről az illetékes faktorok meg vannak győződve és annak fenn-tartásáért mindkét oldalon kell látszólagos áldozatokat hozni. Az a híresztelés, hogy a magyar kormány a gazdasági szakítást tervszerűen készíti elő; valótlán; valaminthogy nem igazak azok a kombinációk sem, amelyeket e kérdésben *Horánszky* személyéhez fűztek. Horánszky egyetlen közös miniszteri tanácsko-

T Á R C A

A parádé.

— A *Budapesti Napló* tárcája. —
Irta: *Frédéric Carmon*.

I.

Kis szobácskájában reggelizett Gérandon apó és Gérandon anyó, akik szerény gyümölcs-kereskedők voltak a Rue de Grenelle-Saint-Germainben. Teljes nyugalomban ültek a viaszkos vászonnal leborított asztalnál.

Nagy volt a forróság, az utcán alig járt kocsik, még gyalogost sem lehetett nagyon látni. Csak a verklesek nem riadtak vissza s tíz per-cenkint egy-egy omnibusz vonult el nagy zör-rögve, aztán csend lett újra mindig.

Gérandonék nem voltak többé fiatalok. Gérandon anyó vagy ötven esztendőös barátságos vastag asszony volt, kissé vörös arccal és fürgé mozdulatokkal. Gérandon apó körülbelül ugyan-olyan idős volt s igazi tipusa a derék, becsületes embernek.

Jó étvágygal evett és közben a „Petit Parisien“-t olvasta, amelyet most összehajtogatva letett maga mellé az asztalra.

— Hát csakugyan — szólalt meg tovább rágesálva — még sohasem láttál parádét?

Gérandon anyó nem felelt rögtön; ivott éppen. Miután a nagy, félig Clairettel telt poharat letette s a száját megtörülte, megcsóválta a fejét. Nem, csakugyan nem látott még soha parádét... Legföljebb egzcizirozni látta olykor a katonákat, különösen mikor még fiatalon munkába járt s a kész munkát hazavitte a megren-

delőknek. Akkoriban szívesen állott meg az Invalidusok terén, vagy a Mars mezőn, ha éppen arra vitt az utja. De igazi parádét?... Nem, soha!... De mégis... most jut csak az eszébe!... Jelen volt egy parádén s ott volt III. Napoleon is, de azt már nem tudja, hogy milyen alkalomból!... Vagy harmincöt esztendeje lehet már, talán több ideje is. Nem emlékszik már rá, még egészen fiatal volt!

— Hány éves voltál akkor?
— Ó istenem, legföljebb tizenhét!
— Akkor hát a szüleiddel voltál?
Gérandon anyó ránézett az emberére, egy pillanattig habozott, de aztán rámondta:

— Igen!
És kíváratva megkérdezte:
— Ma tehát valami szemle van?
— Igen. S ha akarod, hát megnézzhetjük.
De Gérandon anyó ellenkezett. Eppenséggel nincs rá kedve, ki se bírná olyan sokáig az állást. Az öreg ember nevetett.

— Nem is kell állni — mondotta. — Az ember szép kényelmesen leül a fűbe és reggelizik, amíg a katonák elvonulnak! Hisz ez csak pompás! Egyszer csak ki kell menni a levegőre is.

Gérandon anyó hevesen ellenkezett:
— Ej, ebben nekem már semmiféle öröömöm nincs!

Egy kicsit elmélyedt és rázta a fejét.
— De tudod-e, anyjukom — folytatta Gérandon apó — ma különösen szép lesz a parádé a sok idegen tiszttel, aki a szemlén ott lesz, nem is szólva arról, hogy ugyancsak pompás ember vezetni majd a szemlét... Fribourg tábornok, párisi parancsnok.

Gérandon anyó ennek a névnek a hallatára megrándult, mintha csak villamosáram érte volna

s ugyan igyekezett, hogy kezéne a remegését elleplezze.

— Fribourg tábornok? — mondotta aztán csöndesen.

Gérandon bólintott s így szólt:
— Vitéz katona. Az újságban benne volt, hogy Afrikában és Olaszországban derekasan verekedett. Akkoriban csak hadnagy volt, ma már tábornok.

Az öreg asszony hirtelen nagyon megleve-nedett. Ide-oda tipegett a szobában, mintha ez-er-féle dolga támadt volna egyszerre. Aztán hirtelen csak megállt, odafordult az urához és elszántan mondotta:

— Gérandon!
— No?
— Tudod mit, mégis elmehetnénk. Egyszer csakugyan jól esik egy kis változtatás.

Most meg Gérandon apónak voltak egy-né-mely ellenvetései. Talán egy kicsit elkéstek mégis; ha kocsiba ülnek, akkor sem érnek oda idején. Mert mindenesetre nagy néptömeg lesz együtt s nem törhetik át magukat, hogy valamit lát-hassanak.

— Ej mit! — mondá rá Gérandon anyó, hirtelen támadt s mindinkább növekvő lelkesedéssel — vizsátértükben mindenesetre láthatjuk maj öket! A tábornokot, a vezérkart és az idegen tiszteket! Gondold meg!... No rajta, spókám! Öltözz hát fel!... Nem tudom miért, de most csakugyan nagy kedvem van... Szeretném megnézni azt a parádét!

És a nélkül, hogy időt engedett volna neki a feleletre, kinyitotta a fiókos szekrényt s ki-vette az ura nyírt ruháját, nyakkendőjét és adott neki egy keményített fehér inget is. Ó maga egy barna selyemruháját szedte elő, amelyet az

zason sem vett részt és így nem tehetett olyan kijelentéseket, amelyeket most emlegetnek, hogy t. i. a gazdasági közönség csak 1907-ig tartassék fenn, aztán pedig hadd következék be a gazdasági különválás. Horánszky még be sem fejezte teljesen a kérdés és az eddigi tárgyalási anyag tanulmányozását, amikor a halál utólréte. A jövő héten újabb kezdődnek a közös miniszteri tanácskozások, amelyeken a kiegyezés kérdésében határozni kell. Ha döntésre ez alkalommal nem is kerülhet a sor, kivüláglik mindenesetre az, vajjon az ügyek vitelével most megbízott kormányok egyáltalában képesek lesznek-e a kiegyezés dolgában megállapodásra jutni. Nálunk mindenesetre megvan a törekvés, hogy a kiegyezés a monarchia két állama érdekeinek megóvása mellett létrejöjjön.

Az új hunyadmegyei főispán. *Barossy Kálmán* országgyűlési képviselő, az új hunyadmegyei főispánt, kinevezése alkalmából az ország minden részéből tömegesen üdvözölték. Az új főispán holnap választókörletébe utazik, hogy elbucuszék választóit. Az installáció napja még nincs meghatározva, de a szabadalévpárt számos előkelő tagja már most készül a beiktatásra, hogy tiszteletének a párt régi oszloposa iránt ezzel is kifejezést adjon.

A parlament munkarendje. A *Politikai Értesítő* jelenti, hogy május hónapban, a delegációk ülésére való tekintettel, érdemleges tárgya a parlament tanácskozásainak nem lesz. Junius hónapban több kisebb javaslaton kívül valószínűleg a *kötőjavaslatra* fog sor kerülni s azután megkezdődnek a parlament nyári szünete. A perrendtársról szóló javaslat is csak az ősszel kerül napirendre.

A deési mandátum. A deési választókerület függetlenségipárti választói az itteni főtéren népgyűlést tartottak, amelyen gróf *Korniss* pártelnök, *Molnár* és *Nessi* képviselők lejtegették a párt programját. A függetlenségi párt jelöltje, *Rády* vasárnap érkezki le a kerületbe.

HIREK.

Budapest, május 8.

BUDAPESTI NAPLO. Május 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tük.

Személyi hírv. A király a bátfai tüzkárosultak javára magánpénztárából 3000 koronát adományozott.

Uj osztrák báró. A *N. W. T.* értesítése szerint *Mauthner* Miksát, a bécsi kereskedelmi kamara elnökét a király bárói rangra emelte.

esküvőjére készítettett még. Az, mint mondotta, még teljesen jó.

Ide-oda futkosott, belebotlott a butorokba. Gérandon pedig egyszerre úgy gondolkodott, hogy jól van, nem bánja, igaz van, menjenek el. És leeresztette a szalut.

Egy szempillantásnyi idő alatt készen voltak és tiz perc múlva már mentek lefelé a Boulevard Saint-Germainen, a Pont de la Concorde-án át és kart-karba füve elérték a Champs-Élysées-t. Férfiak, asszonyok, gyermekek nagy tömegben húzódtak kigyóvonalonban egy irányba s volt nagy kiáltozás, kacagás, lármá. És az egész tömeget féltelen életkezdő hatotta által, minden szemből az élvezet vágya sugárzott és Gérandon anyó mindegyre csak Fribourg nevének emlegetését hallotta. . . .

II.

Fribourg! . . . Egészen jól emlékezett rá! Ismerte őt, amikor még úde, esinos, vig és tizenhétéves leány volt s egy nagy szabóműhelyben dolgozott, ő pedig a saint-cyri katonai iskolába járt.

Forrón szerették egymást. Sokáig nem akarta neki megvallani szerelmét, — akárhogy rimázkodott és sirt is előtte — de egy este, akkor már két napja, hogy nem látta, olyan kétségbeesett levelet kapott tőle, hogy rögtön hozzá sietett. Annnyira megváltozott, annyira haloványan talála, hogy szegény szíve végképp elrészkenyedt. És ő újra a szerelméért esdeklés s hogy arra nem felelt, kétségbeesésében felkapott egy revolvert, mely ott hevert az asztalon és halál-tékára nyomta. Alig volt ideje arra, hogy így kiáltson hozzá:

— Igen! Hát tudd meg, szeretlek!

Olyan tisztán látta a szemében, hogy csak-

— **A király elutazása.** Ő felsége a király ma délben 12 óra 30 perckor a nyugoti pályaudvaron *Bécsbe* utazott, *Mária Krisztina* főhercegnő esküvőjére, ahonnan szombaton, május 11-én este 7 óra 15 perckor érkezki vissza kíséretével a fővárosba. Az első általános kihallgatást hétfőn, május 12-én tartja. Az udvari élet is nagyon élénk a budavári királyi lakban. Egyúttal érkezek a főhercegek. Így ma este 7 órakor a nyugoti pályaudvaron megérkezett *Ferdinánd Károly* főherceg, holnap délelőtt 9 óra 53 perckor pedig a déli vasuton jön *Ottó* főherceg. Mindketten a királyi palotában laknak.

— **Bál az udvarnál.** A budai királyi palotában e hó 14-én tartandó „bál az udvarnál” különösen fényesnek ígérkezik. A magyar társadalom képviselői és a magyar méltóságokon kívül ezuttal a Bécsben székelő diplomáciának nagy része, a közös kormány előkelőségei és az osztrák delegáció tagjai is részt vesznek a bálon. Közel ezer meghívott küldték szét. Ezt az udvari ünnepséget még a régi szertartási termekben tartják meg, mert az újakat alkalmasint csak két év múlva fogják rendeltetésüknek átadhadni.

— **A német trónörökös — Elzász helytartója.** Azzal a hírrel kapcsolatban, hogy *Hohenlohe-Langenburg* herceg, *Elzász-Lotharinga* helytartója nemsokára nyugalomba vonul, a strassburgi lapok azt írják, hogy utóda a német trónörökös lesz, aki még a bonni egyetemen tanul. A berlini lapok megcáfolják a hihetetlenül hangzó hírt, de a strassburgi újságok nem hisznek a cáfolat komolyságában.

— **Budavár bevételének évfordulója.** Budavára bevételének évfordulóját, május 21-ikét kegyelettel ünneplik meg az idén is az öreg negyvennyolcas honvédek és a főváros polgárai. Az évforduló napján a krisztinavárosi plébánia-templomban délelőtt tíz órakor ünnepélyes gyásztiszteltet lesz, délután pedig az öreg honvédek és a hazafias asztaltársaságok lobogók alatt kivonulnak a krisztinavárosi temetőbe a Budavár bevételénél esetett hőskí sirjához és beszédek kíséretében megkoszorúzzák.

— **A miniszter közzönete.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter *Kovács* Gábor vámosi földbirtokosnak, aki iskolai célra huszonhárom hold 200 négyszögöl földterületet tizévi használatra az egész haszonvételrel együtt díjtalanul átengedett, továbbá dr. *Ováry* Ferenc országgyűlési képviselőnek, aki ugyanazon célra tanyterem építését és esetleg a tanítói állás után járó 24 koronás országos tanítói nyugdíjintézetit járuléki fizetését elvállalta, végül a vámosi közbirtokegységnek, mely ugyanazon célra tiz évre egy istálló-épületet díjtalanul biztosított, elismerését és köszönetét nyilvánította.

— **Vilma királynő betegsége.** Looból távira tozzák, hogy a ma délután kiadott orvosi jelentés szerint délelőtt óta a királynő állapota állandóan kielégítő. A kezelőorvosok azt mondják, hogy Vilma királynő még folyvást élet és halál között lebeg és ez az állapota még vasárnapig eltarthat. Ha a királynő szervezete vasárnapon tiz is győzedelmeskedik súlyos betegségén, akkor bizonni lehet felgyógyulásában.

— **Az Akadémia nagyhete.** A Tudományos Akadémia holnap, pénteken délután 5 órakor tagvá-

lasztó nagygyűlést tart. Ezen a gyűlésen választják meg az Akadémia tiszteleti, rendes, levelező és külső tagjait.

— **Wahrmann József temetése.** Nagy részvét mellett temették el ma délután a fővárosban általánosan ismert *Wahrmann* Józselet a Gyár-utca 7. szám alatt levő házból, amelynek feketével bevonat udvarát a gyászolók sokasága töltötte meg. A fővárosi társadalmi életének kiűnőségei, a kereskedelmi világ kapacitái állták körül a koporsót, két oldalt pedig a zsidó árvaház növendékei álltak sorfalat. Ott volt a többek közt *Hegedűs Sándor* volt miniszter, gróf *Zichy Jenő*, *Ágai Adolf*, *Veigelsberg Leó*, *Friedmann*, a Lloyd igazgatója, a fővárosi biztosító intézetek főbb tisztviselői-kara, intézetek igazgatói. A család koszoruján kívül az I. magyar biztosító intézet, a magyar jégkár- és viszontbiztosító intézet, a jégkár-felvételei iroda, *Kohner Henrik*, *Kohner Ágost*, *Fényes Miklós*, *Freund Dezső*, a Hungária-társaság, dr. *Klang J.*, *Kelemen Samu*, *Szebbnél-szebb* koszoruk borították be a koporsót és fedték el a szoba falazatát. A halotti szolcsezmaát dr. *Lazarus* vezetése alatt a teljes templomi énekhar énekelte. A gyászbeszédet dr. *Kohn* Sámuel főrabbi tartotta. A gyászszertartás után megindult az impozáns menet az *Andrássy-utról* az *Erzsébet-köruton* át a *kerepesi* temetőbe. A temető halottas-házának oszarnokában *Eötvös* Károly képviselő mély meghatottsággal esetelette azt a baráti viszonyt, amely őt az elhunythoz annak hazafiassága, lángelméje, jótékonyága és nemes szíve révén fűzte. Kiűn a temetőben *Richetti* Ödön, a Generali triezsti igazgatója bucsuzott el legjobb barátjától: a nagy emberbarát *Wahrmann* Józseftől. A bucsuzatók sokakat könnyezésre indított. Végül az izraelita árvaház egy fiu-árvája a nyitott sírnál bucsuzott el jötevéjüktől. — E helyen említtük meg, hogy ma délelőtt hirdették ki a VI. ker. járásbiróságánál *Wahrmann* József végrendeletét. A kihirdetésnél dr. *Perl* Soma az örökösök képviselőtében volt jelen. *Wahrmann* vagyonra egy millió koronára tehető. Vagyonának főöröke dr. *Wahrmann* Zsigmond orvos és *Goldstein* Rezsőné, szül. *Wahrmann* Róza. Az elhunyt nemes és emberbaráti érzéletéről végrendelete is tanusodik. Nemzeti kulturális célokra százezer koronát, jótékony-egyleteknek 60.000 koronát, a budapesti kórházaknak 40.000 koronát hagyományozott, temetése napján a szegények között 2000 koronát rendelt szétosztani. A kórházak és jótékony egyletek szánt összeg felét a pesti zsidó hitközség rendelkezésére bocsátotta. Ezenfelül többi rokonainak is hagyományozott, némelyiknek évjradékot rendelt. A végrendelet végrehajtóiként *Eötvös* Károly, dr. *Katona* Béla koraonagyász-helyettes, *Eggedi* Lajos, *Fuchs* Lajos és dr. *Gruher* József szerepelnek.

— **A magyar postatiszt és a tót nyelv.** A túrócz-szentmártoni postahivatalba beállított a napokban dr. *Ivanka* Milán ur s bélyeget kért — tótul. A postatiszt azonban nem tud tótul s megkérte a doktor urat, hogy sziveskedjék kivánságát magyarul ismételni. A doktor ur nem volt erre hajlandó, hanem a helyett összeszidta a postatisztet s fölvetette azt a minden-

Gérandonék éppen az Avenue des Bois-érték el, amikor távoli kiáltozás és éljenzés tört ki s jelezte a kíséret közeledését és egy-két perc múlva csakugyan megpillantottak két dragonyost, akik kivont karddal gyors ügetésben előre ugráltak. Aztán egy szakasz jött, melyet egy altiszt vezetett. Majd a közönség üdvívalgása közben a lovak vágatásától fölvert porfelhőből kivillottak a mindentéle nemzetségek uniformisai, fegyverzei, melyeknek aranyozása csillogott a napfényben.

És elől egy sisakokréta lobogott a szélben! . . . Fribourg! Ő volt, ő jött, mind közelebb ért, ugyszólván a tömeg lelkesedése hozta.

Az öreg asszony azt hitte, hogy elájul az izgatottságtól. Az arevonásait ugyan még nem tudta megkülönböztetni, de lelki szemeivel már látta, mintegy varázsvesszőtől felidézve, amint régen ismerte, karesznak, elegánsnak, szép saint-cyri uniformisában, szöke bajusszal és kék szemével!

A következő pillanatban ott volt előtte. Ő maga, testestől-lelkestől! . . . Az ő Fribourgja!

Ódanézett s meglátott egy testes, idős, kissé hajlott férfit, kinek szürke a haja. Meg volt lepelve, egy pillanattig eselődva állott. De ez csak egy kis ideig tartott. Még mindig ő volt az az előkelő tiszt, akit ő szeretett. És felbuzgó lelkesedéssel, szíve mélyéből kiáltotta:

— Eljen Fribourg! Eljen! Eljen! . . .

Hangosabban szól-e ez az éljenzés, vagy emlékeket ébresztett-e ez a hang benne, de a tábornok visszafordult. Egy másodpercre megnezte azt a derék vastag asszonyt, aki az izgatottságtól rákíprosan lobogtatta a kendőjét, aztán burátságosan intett a tábornok és a következő pillanatban eltűnt egy porfelhőben.

ugyan meg akarta magát ölni, hogy végre megváltotta neki vonalmát. Tudta jól, hogy egy napon előkelő tiszt lesz és sohasem veszi el feleségül őt, aki csak egy kis munkásnő volt s egy kocsisnak a leánya. De hát mit törődött ő akkor ezzel! Megmentette a kétségbeeséstől, boldoggá tette s ez a visszaemlékezés végig kísérte egész szegény életén.

Két évvel később a szerelmese odahagyta Saint-Cyrt és egy kis vidéki garnizonba került. Mint uriember, feleségül is akarta venni, de az apja ebbe nem akart beleegyezni és ők nem mertek ellentálni. Aztán csak mind ritkábban adott magáról életjelet. És egy napon megjött az utolsó levél, mely tele volt gyöngéd visszaemlékezéssel és bánatos biztatásokkal, azonban mégis csak azzal végződött, hogy házasodni készül.

Erre a levélre azt hitte, hogy meg kell halnia. Még most is visszaemlékezett arra, hogy milyen nagyon sirt. Egész éjszaka göresösen zokogott. Bánata végtelennek látszott.

De azért nem haragudott rá.

Aztán évek multak, ő is feledett és egy napon — annak már vagy husz esztendeje — belefáradt a magányos életbe s rászánta magát, hogy hozzámenjen Gérandonhoz, aki szerette és hűségesen gondoskodott róla.

III.

. . . Az a név, amely mint harsonaszó esengett most minden pillanatban a fülebe, egész sereg emléket kavart fel benne hirtelen. S hogy most, anyi év után viszontláthatja megint, ez mondhatlan örömet keltett benne. Szíve lázasan dobogott. Szerette volna az egész világnak kiküldeni, hogy azt a férfit, akire az egész ország néz most, ő ismerte, hogy az szerette őt s hogy ő még mindig szereti!

esetre eredeti kérdést, hogy hogyan merészkedik Magyarország területén, a magyar királyi posta szolgáltatásban állani Turóc-Szent-Mártonban, ha nem tud jól. A botrányról természetesen tudomást vett a postahivatal főnöke is, aki majd gondoskodik arról, hogy a megbántott államhivataltok elégtételhez jusson. Ebből az alkalomból majd valószínűleg arra is kitanítják a doktor urat, hogy a magyar postások kötelességei közé nem tartozik az is, hogy pánszláv hecomájszterek apró manőverei számára eszközül szolgáljanak.

— **Házasság.** *Fényes esküvő* volt ma délelőn a dohány-utcai zsidó templomban. Dr. *Szurányi* Miklós fővárosi gyároló orvos vezette oltárhoz *Gomperz* Dóra kisasszonyt, *Gomperz* Károly fővárosi nagykereskedő leányát. Az esküvén nagy és előkelő publikum jelent meg, mely egészen megtöltötte a templom padosrait. Ott volt többek közt: *Kornfeld* Zsigmond főrendiházi tag, *Schmidt* József volt államtitkár, dr. *Falk* Miksa, *Wolfner* Tivadar, dr. *Neumann* Armin, dr. *Beck* Marcell, dr. *Bujanovits* Sándor *Neményi* Ambrus, *Weiss* Berthold országgyűlési képviselő, *Harancsek* József tanácsos dr. *Kunz* Jenő, baranyavári dr. *Ullmann* Pál és *Birnbaum* Imre konzulok, *Köhner* Zsigmond hitközségi elnök *Grünbaum* Miksa, *Adler* Lajos, *Adler* Gyula hitközségi előjárók, *Schneiger* Márton, az országos izraelita-iroda elnöke, *Boschán* Jakab és dr. *Mezei* Ferenc az izraelita szent-egylet képviselőjében, *Lukács* József, *Ullmann* Emil bankigazgatók, megyeri *Krausz* Lajos, maróthi *Fürst* Bertalan stb. A fiatal párhoz dr. *Kohn* Sámuel íróbbi szóp beszédet intézte s a szertartásban a hitközségi énekkar *Lazarus* 16kántor vezetésénél a mit ültetett közre.

Dr. *Grün* Ede fővárosi ügyvéd eljegyezte *Schulzer* Etelka kisasszonyt Bényből.

Ma délelőtt tíz órakor esküdték a dohány-utcai izraelita templomban dr. *Faludi* Jenő ügyvéd, *Faludi* Gábornak, a Vigszínház igazgatójának fia *Stern* Ilka kisasszonnyal, özvegy *Stern* Antalné leányával. A templomot nagy és előkelő közönség töltötte meg, közte az író-és műveltségvilág számos jelese.

— **Radai-világ hercegnő.** Ezzel a különös, kalandos asszonnyal még mindig foglalkoznak a külföldi lapok. A Cecil Rhodes nevére hamisított körülbelül háromszázötven ezer forint értékű váltó miatt tudvalevőleg két esztendő fogságra ítélte a fokvárosi törvényszék. A Daily Telegraph elmond még egyet-est az elítélt hercegnőről, délafrikai viselt dolgairól. Délafrikában valóságban babonás rémülettel gondolnak erre az asszonnyra, mint aki „megveri a szemével” az embereket. Aminek nem csekély bizonyossága az, hogy hárman azok közül, akik éppen a lezajlott botrányer miatt vonatkozásban voltak vele, gyors egymásutánban meghaltak. És pedig Cecil Rhodes, akinek a nevét hamisították, *Scholtz* doktor, aki bizván az aláírás valódiságában a váltókat elhelyezte és Pentold kapitány, aki Rhodes megbízásából a hercegnő adósságait kifizette. A hercegnő nagy buzgóssággal és rendkívüli hatással üzte politikai cselzsívését. Rhodes Cecilre a Times igazgatójának, Mr. Moberley Bellinek a házában ismerkedett meg és saját hajóján ment vele Dél-Áfrikába. Fokvárosban állandó tárgya volt a társaság plotykáinak. Néme-lyek azt mondták, hogy Milner lord jegyese, az emberek legnagyobb része azonban egészen bizonyos volt abban, hogy Rhodes az ő jegyese, mi több, már titkos férje is. Hogy a hites ura élt még, az éppen-séggel nem akadályozta meg ezeket a mendemondákat. Sokan egy külföldi hatalom ügynökének tartották s maga Rhodes is e felé a nézet felé hajlott. Groote Shurban, Rhodes székhelyén gyakran volt vendégeskedésben, de az utóbbi időben már nem látta szívesen Rhodes. Az elhunyt államférfi állandó s csaknem komikus aggodalmat okozott neki s az az izgalom, amit neki a botrány per okozott az orvosok véleménye szerint nagyon hozzájárult gyors végéhez. A szakítás előtt nagyban buzgólkodott, hogy közte és Milner között visszavonást támaszson mindenféle kohlott kijelentésekkel, amelyeket a két férfi egymásról tett. Rendes fogása volt az is, hogy Salisbury lordtól és más kiváló férfiaktól leveleket mutogatót, de nem az eredetieket, hanem a gépirással írt „másolatok”-at. Azt is híresztelte, hogy a Mount Nelson hotel egyik asztalfőjében kompromittáló leveleket talált Milner és a boer vezérek között a kormányzónak egyik régebben lakott szobájában. Amnyi mindenesetre bizonyos, hogy hogy ezeket a szobákat, amelyeket Milner után költözött, nem tudja kifizetni s végre is Rhodes fizette ki azokat azért a kikötéssel, hogy a hercegnő oda-hagyja Dél-Áfrikát. Nagyon pazar életet élt. Leánya, Blüher hercegnő állította egy 1900. év végén letárgyalt párban, hogy apja évenként három-négyezer font sterlinget fizetett ki évenként szabadonknek.

— **Rablóvilágosság.** Nagy Mihályné pusztabarácsi asszony a május 4-iki kecskeméti vásáron nem tudta eladni tehénkéjét és déltájban az izsáki úton hazafelé indult vele. Másnap Nagy Mihályné az izsáki út közelében, a jászkerkegyházi határban meggyilkolva találták. A nyomozás kiderítette, hogy a tehenet Lajos-Mizsén még vasárnap este eladta egy ismeretlen ember 45 forintért. A vevő megadta

az eladó személyleírását és ez alapon a kecskeméti rendőrség megállapította, hogy az ismeretlen ember egy kecskeméti kocsin jött haza és a város határában kesskelt le a kocsirol. A személyleírásból *Füvesy* Imre rendőrkapitány ráismer-*Polyák* György huszonhárom éves rovtott multu napszámra, akit rögtön vallatásra fogtak. A gyilkos először azt állította, hogy a tehenet egy ismeretlen embertől vette, de a ruháján levő vérmnyomok és egyéb bűnjelke alapján csakhamar rábizonyították a gyilkosságot amelynek elkövetését végre be is ismerte. Elmondotta, hogy áldozatától már a város határában csatlakozott és két-három óra hosszat beszélgetve kísérté. Mikor egy elhagyottabb mellékútra értek, botjával néhány csapást mért fejére és mikor az asszony elvesztette eszméletét, átvágta a nyakát. Az elrabolt tehen árának legnagyobb részét megtalálták a gyilkosnál.

— **A három kocsi.** Általánosan elterjedt hit, hogy a korhely, ittas embereknek megvan a maguk külön istene, aki a legveszedelmesebb kalandokon át is örökös testi épségük fölött. Egy *Auguste Martin* nevű párisi polgár aligha fogja vallani ezt a hitet a jövőben, s alighanem véggépp le fog mondani a tulajdonság idogálásról. És sokáig vissza fog emlékezni arra a kellemetlen kalandra, amely szombatra virradó éjszaka esett meg vele. Egy sereg kosorost bejárva egy két óra tájban végre hazafele tartott. Gyálázatosan el volt ázva és minden lépésnél ötször is el akart esni. Meglátta őt három omnibusz-kocsi, aki nyugovóra térőben volt éppen nehéz munkája után. És a három kocsi mindjárt elhatározta, hogy a bukda-csoló embertől ugyancsak jó mulatságot csinál magának. Az ittas ember éppen egy gázlámpásnál megállt, amelynek oszlopát bizonyára rendőrnek nézte, mert dadogva kérdezte meg tőle, hogy hol van ő valképpen, amikor a három kocsi hozzámert és megteleit neki.

— De öregem, hiszen már haza érkeztél! — mondotta az egyik s bizalmasan a vállára vergetett.

— Ah!... Hitemre, ez nagyon lehetséges — felelte az ittas.

És a kocsisok, annélkül, hogy időt engedtek volna neki arra, hogy magához térjen, már be is csengettek a legelső kapun, s mikor a portás meghuzta a zsinórt, betaszították a homályos kapujába és rázárták a kaput. A szegény korhely ment egy-két lépést, de a következő pillanatban már neki ment a lépcsőnek és elesett. Most már sehogyan sem tudott tájékozódni s fel se birt tápáskodni, de mentő ötlete támadt, s a feleséggel kiáltozott:

— Sidonie!... Sidonie!... Elestem.

A többi már világos. A portás azt hitte, hogy rablókkal van dolga és rémszen segítségért kiáltott. A lakók is feljédtek és összesereglettek s az álmos embereknek az volt az első dolgot, hogy alaposan elagyabugyálták szegény *Auguste Martin* s aztán kimentek vele az utcára, hogy átadják a rendőrnek. A három kocsi pedig látván, hogy a tréfából nagy botrány kerekedett, futásnak eredt. És ez lett a vesztük.

— Ezek a cinkosok! — kiáltozták az emberek s utánuk eredtek.

El is csipétek őket és az egész kompánia a rendőrségre került. A három kocsi elnyerte méltó jutalmát, de *Auguste Martin* is megkapta a magáét azért a kis görbe éjszakáért.

— **Megospelt hamiskártyások.** Megirtuk, hogy a rendőrség a minap a lóversenytéren letartóztatta *Klein* Mór, *Schneebaum* Hermann és *Bodenstein* Antal rovtott multu egyéneket, akik mint sipisták ismeretesek a rendőrség előtt. Ezek az emberek a tavalyi tikkettek ideire hamisították és azokra téteket fogadtak el. Ezenkívül azokat az embereket, akiknél nagyobb összeget láttak, kártyázni hívták, ahol teljesen kifosztották őket. A VIII. ker. kapitányság *Klein* és *Schneebaumot* 3-3 évre, *Bodensteint* pedig 5 évre kiiltotta a fővárosból. Ezenkívül a főkapitányság arra kérte a Lovaregyesületet, hogy *Rosenthal* Salamon, *Steiner* Arthur, *Rogányi* Károly, *Tichy* Károly, *Ellinger* Henrik, *Lówy* Jakab, *Engländer* Jakab, *Deutsch* Salamon, *Bohatsy* Ferenc és *Heits* N. rovtott multu sipistákat tiltsa ki a lóversenytérről. A Lovaregylet igazgató-sága ma már eleget is tett a rendőrség kérésének és az említetteket örök időkre kiiltotta a budapesti verseny pályáról. A rendőrség különben most nagy apparátussal utána vette magát az ilyen szédelőgöknök. *Krescsányi* detektívönök összegyűjtötte mindazoknak a névsorát, akik ugynevezett nemzetközi játékosok. Első sorban azok szerepelnek a listában, akik hamis kártyájték miatt körözve vannak, azután pedig azok, akik hivatalos kártyázók, vagyis ebből élnek. A detektívfelügyelő e tekintetben ésszekötöttesbe lépett a nagyobb városok rendőrségeivel s ennek az összekötöttesnek meg is volt ma már az eredménye. A detektívfelügyelő ugyanis ma délelőn táviratot kapott a drezdai rendőrségtől, hogy *Law* Adolf, akit hamis kártyájték miatt köröznek és *Albertus* Mihály Ernő

hivatásos kártyás pár nappal ezelőtt Berlinből Budapest felé utaztak. A táviratban megvölt a két ur személyleírása is. Mindkettőt keresték ma a lóversenytéren a detektívek és Laut éppen akkor fogták el, amikor a bookmakernél száz forintot akart tenni. Letartóztatása természetesen kínos feltűnést kellett az előkelő társaságban. Lau eleinte szabadkozott, de végre is két detektív karonfogta és elvezette. Lau letartóztatását észrevette *Albertus* is el akart illanni, de a detektívek meglátták és őt is elcsipétek. A két jómadarat a VII-ik kerületi kapitányságra vitték, ahol jegyzőkönyvet vettek föl velük. Mindkettőnél több ezer forint ára koronát és márkát találtak. A rendőrség előbb elítéli őket s aztán *Albertust* eltoloncolják, Laut pedig kiadják a drezdai törvényszéknek.

— **Rendőri hírek.** Ma délelőtt a budai Nyul-kaszárnyában kényénytűz volt, amelyet a II. kerületi tűzörség oltott el. — *Haluska* Stefánia huszonkét éves oseeledény ma reggel Szabolcs-utca 5. szám alatti lakásán marólugtot ivott. Sulyosan sérülve a Rókus-kórházba vitték. — A Szerdahelyi-utca 8. számú ház-ból ma reggel tetőtűzlet jeleztek a tűzoltóságának. A kivonult tűzörség azonban csak kényénytűzet talált, amelyet hamarosan eloltott.

(x) **A legkényesebb izlének** megélel, elismert remek kivitelei lényképek készűnek jutányos árban Rivoli lényképzései műtermében, Kerepesi-út 30. Díszes jelmezek díjlatlanul. Esti fővelétek is.

A poliklinika közgyűlése.

Budapest, május 8.

A *Budapesti Poliklinikai-Egyesületnek* ma ünneppje volt. Délelőtt tizenegy órakor évi közgyűlést tartotta az Akadémia üléstermében, s a közgyűlés keretében történt *József* főherceg, az egyesület védnöke arc-képének leleplezése, mely ünneppes aktusnál a főherceg is jelen volt. Az előkelő közönség soraiában ott voltak a poliklinika vezető emberei közül:

Gróf *Apponyi* Albert elnök, *Sámuel* Lázár és dr. *Lichtenberg* Kornél alelnökök, dr. *Eröss* Gyula igazgató, dr. *Stern* Sámuel pénztáros, dr. *Vas* Bernát titkár egyetemi magántanárok; közéletünk jelesei közül: *Wallies* Gyula és *Darányi* Ignác miniszterek, *Schlauch* Lőrinc bíornok, *Császka* György kaocsai érsek, *Hornig* Károly püspök, *Bórá* Eötvös Loránd, *Márkus* József főpolgármester, *Molár* Viktor miniszteri tanácsos, *Tóth* Lajos osztálytanácsos, *Szily* Kálmán, *Karap* Ferenc, *Neumann* Armin, gróf *Károlyi* György, gróf *Pallavicini* Ede, gróf *Szőchenyi* Irure, csetei *Herzog* Péter, gelsei *Guttman* Vilmos; a hölgyek közül: gróf *Apponyi* Albertné, gróf *Károlyi* Istvánné, *Wallies* Gyuláné, özvegy gróf *Csekonics* Jánosné, *Lichtenberg* Kornélné, *Lánczy* Gyuláné, dr. *Török*-*Deili* Emma, dr. *Baumgarten* Egmontné, dr. *Eröss* Gyuláné, *Szokolay* Kornélné és mások. Az egyesület főorvosai közül: dr. *Török* Lajos, dr. *Liebmann* Mór, *Schwartz* Artur, dr. *Feléki* Hugó, dr. *Terray* Pál egyetemi magántanárok, dr. *Magyar*evics Mladen helyettes tisztifőorvos.

József főherceg *Klotild* főhercegnő asszonnyal pontban tizenegy órakor érkezett meg s a fenséges vendégeket az egyesület vezetősége fogadta a bejárónál. A főhercegi pár a terem dobogóján foglalt helyet *Schlauch* Lőrinc bíboros püspökkel együtt, aki hosszabb beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Szépén magyarázta a játékonyságnak lényegét. Van az igazi játékonyságban — ugymond — valami isteni. Ez a morálnak legáldottabb virága, a kedély-életnek legfényesebb megnyilatkozása, az érzelmevilágnak legmegbecsülhetetlenebb diadala. Alapja a szeretet. Nem az, amit az emberek közönségesen annak mondanak, hanem amit azt az Isten az ember szívébe ünt, ott tennartja és ápolja. Istennel egyese-sítve, ez természetfölötti tulajdonságot őr, Isten nélküli üres szó, „cymbalum tiens”, melynek belső értéke ninosen, eredményeiben meddő. És nem az egoizmus átvitele embertársainkra, amit az újabb materialisztikus felfogás altruizmusnak nevez, hanem megosztása a szív legemesebb gerjedelmeinek, a legteljesebb odaadás, amit a magyar nyelv oly szépen kifejez: a „telebaráti szeretet”, mely egynek érzi magát embertársával az örömben szintén, mint a szenvedésben és nyomorban.

Szekularizálni a játékonyságot éppen oly kevéssé lehet, mint a morált. Ezt egy értem: hogy egykiből sem hiányozhatik az Isten gondolata. Mindenkör és mindenütt ez a vallással kapcsolatosan jelenik meg és amely vallás a játékonyságot kizárja, az szembeszökő bizonyosságot hordja magán, hogy nem lehet igaz vallás és amely morál a vallástól elszakittatik, az legfeljebb konvencionális szokás vagy csupán emberi szankcióval bíró multu szabály.

A játékonyságot a morál kategórikusan parancsolja és mivel a morálnak egyedüli kuttórrása az isteni törvény, a játékonyságnak értéke is a szerint fokozódik, amint vagy az Isten által az emberi szívbe lerakott természeti ösztön sugallatából származik, vagy természetfölötti indokból a szeretet melegeivel magához öleli embertársát. Akár természeti indokból származik tehát a játékonyság, akár természetfölöttiből, mindentűt ott kell lenni az Isten gondolatának, különben elveszt értékét.

Azán fejtegeti a játékonyság egyesületek célját s az egyéni játékonyság utjait és a szövetségi játékonysághoz való viszonyát, végül vázolta a polikli-

nikai egyesület megalakulásának nemes, emberbaráti intencióit. Végül a tiszteletes fővédnök nagyjelentőségű közreműködésére tért át, aki 1887. óta támogatja az egyesület törekvésein és közönséget mondott érte a főhercegnek.

Az éljenzessel kísért beszéd után a főherceg arcképeről lehullott a lepel. A kép, mely a főherceget huszártábornokai egyenruhában ábrázolja, jól sikerült műve Zilser Antal festőművésznék.

József főherceg a következő beszéddel válaszolt:

Főmagasságu, főtisztelendő bíbornok uram! Midőn a Poliklinika élére mint védnök léptem, a keresztény szeretet vezérelt engem és az én felebarátainhoz való ragaszkodás. Ugyanezen érzelmei vezették excecenciádat, midőn ezen egyesület védnökségét elfogadta. Engedje meg tehát, hogy azon halát, melynek excecenciád kifejezést adott, én is viszonozhassam és csak azt kívánhatom, hogy haladjon tovább és viruljon ezen egyesület, mely annyi szegény beteget támogat; haladjon és viruljon és legyen rajta, úgy mint megannyian, akik támogatják, az uristen legdusabb áldása.

A főherceget beszéde után hosszasan éljenzették.

Schlauch bíbornok erre meglehangu szavakkal parentálta el az egyesület legutóbb elhunyt buzgó elnökét, Szapáry István grófit és indítványára annak emléket jegyzőkönyvbe iktatták.

Dr. Erőss Gyula egyesületi igazgató terjesztette elő az igazgatótanács évi jelentését, mely szerint az ambulatóriumban 37.000-nél is több volt a betegek száma, akiknek 180.000 esetben nyújtottak segélyt és részben orvosságot is. Az intézet fennállása óta 384.712 beteg vette igénybe a poliklinika segítségét 1.725.437 rendeléssel. Az ambuláns betegek száma évről-évre annyira szaporodik, hogy az erre a célra szolgáló egyemeletes épület már szűk s így szükséges a megbővítés, amelyre már meg is indították a gyűjtést. A kórház betegeknek ellátására 37.892 koronát költött az egyesület. Az intézeti ágyak közül huszonnégyet a budapesti kerületi betegsegélyező-pénztár betegjei foglalnak el, mindaddig, amíg az adományok lehetővé nem teszik, hogy az egyesület a saját fedelméből fedezze az összes betegek ápolás-díjait. Az intézetben tartott egyetemi előadásoknak 341 orvosnövendék hallgatója volt taval, de ezenkívül sok fiatal orvos is jár oda, ismereteinek gyarapítása végett. Az intézet fűntartásának egész évi költsége 60.848 korona volt. A törzsvagyon 10.000 koronával csökkent. Dr. Falk Miksa alelnök, egyéb teendői miatt, erről a tisztéről lemondott. Az igazgató-tanácsba Gróf Pallavicini Edét és gróf Széchenyi Imrét választották be.

Az igazgató-tanácsot kiegészítették s az üresedésben levő két tagsági helyet Gróf Pallavicini Edével és gróf Széchenyi Imrével töltötték be.

Ezzel a közgyűlés véget ért. Mivelhogy a főherceg eltávozott, a főherceggazsóny néhány hölgyet szólított meg barátságosan, József főherceg Apponyi Albert gróffal váltott néhány szót. A tiszteletes vendégeket kelkesen megéljenzették.

FŐVÁROS.

(*) **Elhagytattak segélyezése.** Pallavicini Ede Gróf neje, szül. Mailáth Etelka pártfogása mellett megalakult a „Budai Mária Erzsébet Egyesület”, amelynek az a célja, hogy szegény és elhagyott családok, úgy egyesek részére anyagi segélyt és vizsgatást nyújtson. A vonatkozó alapszabályokat beküldötték a székesfőváros hatóságához, azaz a kérelemmel, hogy eszközölné ki a kormánytól a jóváhagyását.

(*) **Adókvítés.** A VI. kerületben fizetendő III. oszt. kereseti adó megállapítását illetőleg a VI. ker. adófelügyelőség által elkészített adókiszámítási javaslatok ez évi május hó 10-10-től 17-ig bezárólag fognak a VI. Aradi-utca 21-23. sz. házbán közszemlére kitétetni. A javaslatok tárgyalása május hó 20-án veszi kezdetét.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Nemzeti Színház.** A Dolovai nábob leánya mai előadásának két új szereplő adott érdekességét. Szent-irmányt Cs. Alsóghy Irmától láttuk. Ezt a szerepet Csillag Teréz után kétség nélkül ő játszotta el legjobban, legkedvesebben, ámbar azt a pajkos, energikus, katonás hangot, ami ezt az asszonyt jellemzi, nem találta el úgy, mint Csillag Teréz. Biliczky-Maróth szerepét Náday Béla játszotta fiatalaságának egész üdőségével. A kis kadét kosztümje és jóleltű szeleburdiása nagyon illett neki. A nábob spicó jelenetében vidám, kedves és szimpatikus volt. Haladására kétségtelen és ha foglalkoztatni fogják, fejlődése még örvedetesebb lesz.

** **Faust a Nemzeti Színházban.** Holnap pénteken kerül újra színre a Nemzeti Színházban Goethe nagy világragadója, a Faust, Dóczy Lajos fordításában. A címszerepét Pály György játssza. A többi szerepek kiosztása ugyanaz, mint a múlt évben volt: Mefisztóles — Gyenes, Wagner — Gabányi, Tamitvány — Dezso, Bálint — Horváth Margit — P. Márkus Emilia, Mártha — Vitézvárné, Lidi — Nagy Ibolya. Föld szeleme — Egross, Rossz szellem — Paulány. Boszorkány — Györgyné. Szigeti József emlékezetét szülétének évfordulója alkalmából szombaton ünnepli meg a Nemzeti Színház a Rang és mód illúziójával.

** **A szevillai fodrász.** A Magyar Színházban serényen folynak a Bálint Dezso és d'Amand Leo bohózatok operettjének, A szevillai fodrásznak az előké-születei. Az igazgatóság reméli, hogy a két hazai szerző műve a Magyar Színház előző eredeti darabjához, a Fífinhez hasonlóan meleg fogadtatásra talál a közönség körében. Fedák Sári egy térjótól elhanyagolt, szerelmes asszonykát játszik és több hatásos kuplét, valamint táncot, köztük egy szilaj bolerót ad elő. Tomcsányi Russinak szobalány-szerep jutott, s kiváló hatást ígér egy groteszk táncoktató, melyet Borossal ad elő. Margó Zelmá egy oriumekenesből lett grófnőt játszik. A férfiak közül Székely, Rákhonyi és Boross játszzák a főszerepeket, egy kikapós öregded férjet, egy kalandvágyó fiatal embert és egy szemfüles pincéret. Az újdonság, amely kedden kerül színre, még Almási Izát, Giréthet, Mátrait, Borbélyt és két női újságró szerepeiben Almási Lolát és Janos Valériát foglalkoztatja.

** **Az aradi Nemzeti Színházban Zilahi Gyula igazgatása a legényesebb auspiciumból mellett indult meg.** A megnyitó előadás után először a vigjáték-személyzet mutatkozott be „A király házaskodó” vigjátékban, melyben Zilahi Koppai Imréje a közönséget valóságos elragadta. Gaady Aranka és Tornyai kiváló képességei méltán sorakoztak Zilahi tökéletes művésze mellett. Kedden Faust került műsorra. Zilahin-Singhoff Vilma szép énekelve tiszta koloratúrájával zajos tapokat aratót és többszörű kiívásokban részéssít. Bajcsi érces tenorhangja, Karásonyi Mariska (Siebl) és Polgár (Mefisto) egy ensemblet alkotnak, minőt vidéki szinpadon keveset hallani. Szép sikere volt B. Szabó Józsefnek (Valentin), kinek olvadékony, meleg baritonja kellemesen hatott a szép számu közönségre. Zilahi már is meghódította színtársulátával az aradiakat és meg lehet állapítani, hogy a vidéki színházak közt most az aradi Nemzeti Színház az első helyet foglalja el.

** **Ujházy a Magyar Színházban.** A Magyar Színházban a karszemélyzet javára rendezendő előadás programja igen érdekes újjal bővült. A karszemélyzet ugyanis többére Ujházy Edét közreműködésre. Ujházy vasárnap délután a Miniszter előszobájában című dramoletben Knabe szerepét fogja játszani, amely egyik legkiválóbb alakítása.

** **Miss Madge Perry föllépésel.** Holnap pénteken este lép Miss Madge Perry újból a budapesti közönség elé a Magyar Színházban, ahol ezúttal is a New-York szépe címszerepét fogja játszani, egyelőre kétszer, pénteken és szombaton. Miss Madge Perry mindakét estén elénekeli azokat az eredeti angol betétszámokat, amelyekkel első föllépésén nagy hatással adott elő, s elitancolja a cake-walk táncot is.

** **A Denevér a Telefon Hírdőnyében.** A Telefon Hírdőny előfizetői szórakoztatására ma este a nagy kir. Operaházban előadásra kerül Denevér fogja közvetíteni. Strauss e bájos zenéjű operettje, melyben Szoyer Ilonka is fellép, a Hírdőnyön keresztül igen jól érvényesül, s így mindazok, akik szeretik a Strauss-muzsikát, kellemes estét szerezhetnek maguknak a Denevérnek a Hírdőnyön keresztül való meghallgatásával. Az operaházi előadásnak közvetítése után a rendes esti felolvasás következik, majd még 11 óráig cigányzene lesz hallható a kagylókon keresztül.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A magyar közigazgatási jog kézikönyve.** A jogtudományok leghanyagoltabb teré a közigazgatási jog. Dr. Kmetz Károlynak, a kitűnő fiatal tudósunk fenti című műve immár a harmadik kiadásban jelent meg. A munka első két kiadása rövid idő alatt terjedt el, ami jogi irodalmunkban ritkaság számba megy. De nem csodálható, mert Kmetz műve a maga nemében teljesen egyedül áll. Nincs több olyan munkánk, mely a közigazgatás óriási anyagát teljesen kimerítően s amelyet nem szárazon, de szisztematikusan s tudományos alapon tárgyalja. Kmetz művét közjogi elvek szerint építi fel. A közigazgatási jogot három részben tárgyalja. Az első könyv közigazgatásunk általános szervezését, a királyi és miniszteri hatóságot, a törvényhatóságok és a községi hatóságok ismeretét. A másodikban az egyes ügykörök közigazgatási jogát adja megkülönböztetve a jóléti, katonai, államgazdasági, igazságügyi és külügyi közigazgatást. Végül a harmadik rész a közhivatalnoki jogot öleli fel. A munka harmadik kiadása az összes újabb törvényeket is feldolgozza. Kmetz művének előnyeit már az előbbi kiadásoknál méltatta a jogszéközség. A mű, amelynek méltatására még visszatérünk, esinon kiállításban jelent meg, ami a kiadó, Politzer Zsigmond és fia céget dicséri. Ár 15 korona 20 fillér.

○ **Cifussági irodalom.** Ily cím alatt Szegeden, Perjessy László felső kereskedelmi iskolai és dr. Kárpáti Károly főgimnaziumi igazgatók, kiváló pedagógiai írók szerkesztésében május 1-től kezdve új szakfolyóirat indult meg, amelynek célja a magyar ifjúsági irodalmi termékek kritikái ismertetése. A havi folyóirat előfizetési ára egy évre 4 korona.

SPORT.

** **Football.** Személytelő esőben foglalták el helyeiket a Kral vihornardó és a Magyar Uszó Egyesület első csapatai a millénniumi versenypályán. A prágai egyesület most remélte kiközösülni a csorbát, mit a Budapesti Torna Club ejtett rajta, 3:0-ra verve meg az agilis csoportot az idény elején, míg a M. U. E. abban bízokott, hogy nem sokkal maradt hátrább a B. T. C.-nél.

A csehek kezdik a támadást, ámde a magyarok hamarosan visszaverik s átterelik a küzdelmet az ellenoldalra, szépen lehozva a labdát a kapuig, hol sikertelenül kísérleteznek egy darabig, midőn a csehek ügyes passzáikkal lassu tempóban közelednek a magyar kapu felé s a center egy gyenge rugással, — mely Fehéryt készületlenül találta — beadja az első goalt. Felocsudva a meglepetésnél, vehemensen támadnak a magyarok s pár perc múlva Mészáros kivédhetlen lövéssel adta vissza a labdát a cseh kapuba. Amde alig csendült el az élénjaz, mikorra a M. U. E. ellen cornert rugtak s a kapunál nagy galyodás támad s hogy, hogyanem, benn van a labda a magyar kapuban. Fehéry, a goalceeper sehogyssem akarta elfogadni a bírő döntését, azt állítván, hogy egyik cseh kézzel ütötte be a labdát s csak nagy rábeszélésre foglalta el újra helyét.

Az első félidőben az eredmény 1:2 a csehek javára.

A második félidőben erősen támadnak a magyarok, de a Holubár termeltől csehek hátvéd sikeresen tereli vissza a labdát a magyar területre s egy ilyen alkalommal a magyarok kitűnő hátvédje, Bodor majdnem a félvonalról gyönyörű rugással lötte be a labdát az ellenkapuba, zúgó éljenzéssel jutalmaztatva a nagy közönségtől. A hátralévő időben mindkét csapatgyekezszik még egyet szerezni, de hasztalan lévén minden erőfeszítés, a küzdelem 2:2 goal ellenében eldöntetlen maradt.

A nemzetközi mérkőzést megelőzőleg a Magyar Uszó-Egyesület II-ik és a Magyar Testgyakorlók Köre I-ső csapata küzdött 1:1 eredménnyel.

** **Kerekpárversenyek este.** Az Olympia Sport Egyesület tegnapi hirdetett versenyét az esős idő miatt vasárnapra, e hó 11-ére, este 7/8 órára halasztotta, míg a vasárnapra hirdetett verseny esőtűrtökön, e hó 15-én lesz, ennél fogva a tegnapi versenyre váltott jegyek vasárnap érvényesek.

Budapesti lóversenyek.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, május 8.

Borongós, szürke ősz nap... Déliben ugyan kacérokodott egy kicsit május verőfénye s az ünneppan kedvéért a hölgyek legjobb tavaszi ruhájukban robogtak ki a gummirádisok tömegein, de aztán elborult az ég és esett, esett, esett. A harminckarjáros hely közönsége egyideig győzte a küdelmet a felegekkel, de mikor részint átáztak, részint elusztak, szépen elvonultak. A nagy tribün szépei pedig az esz alá vonultak s mint őszszel a verebek, úgy bujtak meg a szellős deszkaalkotmányban. Esőköpenyes gavallérajukat indították el egy-egy exkurzióra s messzire hangzott a biztás:

— Hazafit fogadja meg! Annak olyan szép rubája van.

De Hazafinak egyuttal kitűnő négy lába is van s megerősítette pozícióját, mely a Király-aj és Derby Favoritját avatta. Igaz, hogy nem sokkal verte meg Pillaridót, de vajjon ki tudja, hogy Van Dusen ki ostorhoz sem nyult, hány kilót tartott vissza Hazafiban.

A szomorú és esős délután egyetlen kiemelkedő derűs momentumra volt az Asszonyok-ajánban Pst! győzelme. Favorit volt s mikor a távoszlóhoz ért, hívei mind biztatni akarták, de hát ezt a nevet kiabálni nem lehet s így néhány elkeseredett: Pst! Pst! kiáltással szerettek volna egy magánhangzót csusztatni a fura névbe, de miköz ez nem sikerült, az egész közönség olyan püsszgesbe kezdett, mintha legalább is német előadás volna a Vipszinházban. Feltűntek az arok s hosszan, kitarított sziszgették:

— Pst! Pst!

Bizonyára a város minden hordárja és pincéere a fülét hegyezte ebben a pillanatban, mert a hatalmas püsszges talán a Lágymányosig is elhallatszott.

A fatalitást pedig a jövőben buzdította az a tény, hogy a hetes számu 16 háromszor győzött Arriviste, Pst és Cappelmeister személyében, Latourdic pedig a 17-es szám hordozója volt s abban a versenyben a 7-es nem futott.

Különbem ma esett meg a tavaszi meeting legnagyobb meglepetése is: nem volt meglepetés. Favoritok győztek minden vonalon s így a könnyező éggek

együtt sirtak a bookmakerek is. A versenyek részletes eredménye a következő:

I. Esterházy-díj. Díj 3000 korona, távolság 2400 méter. Szemere Miklós Arrivisteje (Bonta) első, Gestrot (Cleminson) második, Sajó (Slack) harmadik. Több lé nem futott. Totalizátor 10:24.

II. Báró Wenckheim Béla-emlékverseny. Díj 4000 korona, távolság 1800 méter. Blaskovich Ernő Hanafja (Van Dusen) első, Paillard (Gray) második, Passe partout (Tara) harmadik. Azután Gallait és Baratore. Totalizátor 10:24. Helyrefogadások: I. 50:82, II. 50:160.

III. Asszonyágok díja. Tiszteletdíj és 600 darab cs. és kir. arany. Távolság 2400 méter. Báró Königs-warter H. Pasztye (Brooke) első, Piccardo (Krause) második, Durnyi (Szemere K.) harmadik. Azután Pusztai, Lovag és Babér. Totalizátor: 10:24. Helyrefogadások: I. 50:90, II. 50:166.

IV. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Távolság 1100 méter. Báró Königs-warter H. Latourdeja (Smeyda) első, Autocart (Tara) második, Lagzi (Holmes) harmadik. Azután: Aranyeső, Bedusli, Zsobili, Quäcker, Domino, Geri, Maestro, Spitzbub, Esély és Béza. Totalizátor: 10:66. Helyrefogadások: I. 50:126, II. 50:96, III. 50:116.

V. Kétvessék versenye. Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. Gróf Wenckheim Dénes Sunshineja (Adams) első, Serenade (Van Dusen) második, Sanyi (Bonta) harmadik, azután: Acél, Jakobinus, Szassa, Donald, Baltimore, Ismét, Unberufen. Totalizátor: 10:44. Helyrefogadások: I. 50:74, II. 50:64, III. 50:82.

VI. Nyeretlenek díja. Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. Gróf Henckel A. Capellmeisterje (Adams) első, Ex-lex II. (Cleminson) második, Bubi (Slack) harmadik, azután: Valus, Fortune, Náci, Madrid, Parodie. Totalizátor: 10:26. Helyrefogadások: I. 50:72, II. 50:78, III. 50:152.

VII. Álmaidíj. Díj 3000 korona. Távolság 2000 méter. Blaskovich Elemér Neszeje (Holmes) első, Ignatieff (Tara) második, Diadal (Gray) harmadik. Azután: Limonádé és Luxardo. Totalizátor: 10:25. Helyrefogadások: I. 50:82, II. 50:98.

EGYESÜLETEK.

(A Magyar Jogászegyesület) e hó 10-én, szombaton délután 6 órakor az ügyvédi kamara helyiségében (Szemere-utca 10. sz.) teljes ülést tart, melyen dr. Kovács Gyula folytatja a jogi vizsgákról szóló előadását.

(A Magyar Tanítók Otthona.) Ma délelőtt tartotta alakuló közgyűlését a Magyar Tanítók Otthona, amely a fővárosi szabad tanítóegyletek fuziójából alakult.

A közgyűlést Bánó József elnök vezette, aki emelkedett szempontból rajzolta meg, hogy mi a feladata az ország első szabad tanítóegyletének. Aposztrofálta a fővárosi tanítókat, az otthonba való tömeges belépésüket kívánva. Rámutatott, hogy a tanítóknak is közös érdekük a tanítással a műveltségben való gazdagodás és a testületi közszellem egysége. Az éljenzessel fogadott elnöki megnyitót után a költségelőirányzatot Tanos Imre, Zsedényi Aladár, Szőlős Jenő és Fild Géza hozzászólása után ellogadták. A Népvesszők Lapját megtartják heti folyóiratnak és az egyesületi helyiséget kibővítik. A közgyűlést az Otthon tisztújítása követte. Megválasztották: Elnök: Bánó József. A szakosztályok elnökei: Ember Károly, Nagy László, Peres Sándor, Száva János. A bizottságok elnökei: Bardócz Pál, Brandner Albin, Ember János, Gyuris Géza, Hackl N. Lajos. Főtítok: Szabó B. László, Titkok: Dobos János, Soriba Emma, Szőlős Jenő, Tóth Kálmán (Egri). Elhatározta még a közgyűlés, hogy belép a tanítók országos bizottságába. Gyűlés után lakoma volt, amelyen Verédy Károly királyi tanfelügyelő és Bárczy István tanügyi tanácsnok is megjelentek.

VIDÉK.

(Temesvármegye) tavaszi közgyűlése Tisza Kálmán érdemeit jegyzőkönyvileg megörökítette és elhatározta, hogy a szabadelvű párt gyűjtését indít és ennek eredményéből megilleti Tisza Kálmán arcképét, amelyet a tanácsteremben fognak elhelyezni. A közgyűlés Horánszky Nándor halála felett hasonlóképpen kifejezést adott gyászának. Az alispáni jelentést tudomásul vették. Hevesvármegye feliratát a Rákóczy-törvény előírásáról mint időszertűnt adta teszik. A közgyűlés a vámtérület kérdésében méltányos kiegyezés mellett foglal állást, bízván a kormányban, hogy a kérdést az országos érdekeknek megfelelően fogja megoldani.

(Osnádvármegye) Meskó Sándor főispán elnökletével tartott közgyűlésén főügyész Dósa Sámuel ügyvédet választotta meg 84 szavazattal Galambos Ignác ellen, aki 51 szavazatot kapott. Hevesvármegye feliratát a Rákóczy-törvény előírásában a vármegye nagy többséggel magáévá tette. A közgyűlés elhatározta, hogy a felirat szellemében főispán képviselőházhoz.

A BUDAPESTI NAPLO telefonja.

Szerkesztőség 56-12
Kiadóhivatal 54-39

Nyíltér.

Járványok idején és minden időben semmi sem biztosítja jobban az egészséget, mint a jó és emésztőképes gyomor, meg a tiszta ivóvíz. Kiváló eszköz erre

a mohai „ÁGNES”

FORRÁS természetes szénsavdús ásványvíz, mint föl-tétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmú forrás nemcsak biztos övöszer fertőtlenítő ellen, hanem a benne foglalt gyógyóknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor, légcső és húgyzervi betegségeknek.

Kedvelő forvitz.

Főraktár: ÉDESKUTY L. Budapesten,

cs. és kir. udvari szállító.

Ásványvíz-nagykereskedő.

Kapható minden gyógyszertárban, tisztítószerekben és vendéglőkben.

Külön értesítés helyett.

Balogh Kálmánról szól. Stein Hermin, egyházi gyermek: Vilma, férj. Kovács Adófné, Jenő, Irén, veje Kovács Adolf vasúti felügyelő, unokái: Kovács Ákoska és Gyuri, valamint a számos rokon, faldólmont megöregve, minden külön értesítés helyett itt jelentik, hogy a szeretett mind a férj, illetve apa, após, nagypapa és rokon

Balogh Kálmán

mérnök, nyug. m. 4. v. felügyelő, a koronás arany érdemkereszt és több más kitüntetés tulajdonosa, életének 55-ik évében, hosszú, kínos, fájdalmas szenvedés után t. hó 7-én elhunyt.

A boldogulti hült tetemet ma, pénteken, május 9-én délután 4 órakor fogadják az új tar. temető halottszobájából örök nyugalomra tetelni.

Adja meg neki az ég a kiérdemelt nyugalmat.

Áldás és béke drága poraira.

Csendes részvétet kérték.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Páris, május 8. A martiniquei kormányzó azt táviratozza, hogy a Pellée tűzhányóhegy még folyton szórja az égő lávát, amely már két gyárépületet elpusztított. Állítólag 24 ember vesztette életét.

Konstantinápoly, május 8. A bolgár exarka ma sok üdvözlő küldöttséget fogadott. Sok bolgár és macedon helyszögből, valamint a bolgár miniszterektől üdvözlő táviratok érkeztek. Ezekben a táviratokban az exarkát Bulgária jövőjének föltámaszaként üdvözlék.

Királyunk beszéde.

London, május 8. A Times Ferenc József király trónbeszédéről és gróf Goluchowski expozéjáról írva, azt mondja, hogy azokat a nyugtalan elemeket, amelyek könnyelműen fel akarják forogni a Balkán-félsziget nyugalmát, hogy személyes becsvágyukat kielégíthessék, nem lehetett erősebb és megfélemlőbb intésben részesíteni. Ausztria-Magyarország évek sora óta az európai béke érdekében gyakorolta befolyását, amely nem kevésbé biztos és jótékony hatású azért, mert ment minden ráerőszakolástól. De soha ezeltől annyi méltósággal és őnuralommal nem hangsúlyozták ezt, mint a trónbeszédben és azokban a nyilatkozatokban, amelyeket gróf Goluchowski tegnap a delegációban tett. Mi angolok, mondja a lap, meg vagyunk róla győződve, hogy ez újabb bizonyossága annak a kiváló pozíciónak, amelyet Ferenc József császár és király ő felsége az európai uralkodók között gazdag tapasztalataival és higgadt politikájával szerzett, a világbéke értékes biztosítékának tekinthető.

Páris, május 8. Gróf Goluchowski expozéjáról azt mondja az *Éclair*, hogy a miniszter nyilatkozatai nagyrészekül, mert nagyon világos fényt vetnek az európai politikának több sötét pontjára. Ami a miniszter nyilatkozataiban első sorban szembeszökik, az a hármasszövetség békés céljának formális és meleg hangoztatása és a francia-orosz szövetség hasonlóan békés törekvéseinek lojális elismerése. A beszéd főpontját a nevezett lap annak az egyetértésnek a hangoztatásában látja, amely Ausztria-Magyarország és Oroszország között a Balkán-félszigetre nézve fennáll, ahol a helyzet most feszültebb, mint valaha volt. Tekintettel arra, hogy a megállapodás Ausztria-Magyarország és Oroszország között őszinte, bizalommal tekinthetünk a jövőbe és számíthatunk arra, hogy a béke megzavartatni nem fog.

A *Gaulois* is nagy jelentőséget tulajdonít gróf Goluchowski nyilatkozatainak.

Oroszország és a Balkán.

Konstantinápoly, május 8. Hír szerint az orosz nagykövét tekintettel arra a körülményre, hogy Ma-

cedoniában még nem állt helyre teljesen a rend, még egyszer kijelentette a bolgár kormánynak, hogy Oroszország Macedoniában feltétlenül óhajtja a nyugalom fenntartását s egyidejűleg ajánlotta Törökországnak, hogy megfelelő intézkedéseket tegyen. A patriárka környezetében az állítják, hogy a porta a bolgár exarkának három barátot engedélyezett a castoriai, melnikai és florinai püspökségekre nézve. A porta és az exarkátus azonban tagadja ezt. Az exarkátus kijelenti, hogy a Firmilian-ügyben még akkor sem változtatja meg magatartását, a portától csakugyan megkapja ezt a három barátot.

A délafrikai háború.

London, május 8. A tegnapi oranjei hadműveletekről azt jelenti *Kitchener*, hogy a műveletek célja az volt, hogy az ellenséget a wredaort-heilbronn-frankforti vonaról a kroonstadt-lindleyi vonal felé szorítsák. A foglyok az intranzigens oranjei boerok közül valók.

London, május 8. *Kitchener* jelenti Pretóriából tegnapi kelettel: Egy Pretóriából Pietersburgba tartó páncélosvonat kisiklott. Egy hadnagy és 10 ember életét vesztette.

London, május 8. A Primrose-liga tegnapi évi lakomáján *Salisbury* beszédet mondott, amelyben megemlékezett azokról a nyugtalan időről, amelyeken az ország a liga alapítása óta keresztülmélt. Az egyiptomi és az ir-kérdésre nézve kifejtette, hogy Egyiptomban Anglia vezet, Irországot illetőleg pedig nem kell többé attól tartani, hogy a birodalomtól való elszakadás örült, öngyilkos politikája valamely államférfiuban támogatóra fog lelni. A miniszterelnök azután a délafrikai háborúról beszélt és azt mondta:

Bármily nagyköz voltak is az angolok áldozatai, mégis el kell ismerni, hogy a nagy brit birodalom hatalma, tekintélye és befolyása nagyobb, hatóságosabb és csodálatosabb, mint azelőtt volt. Ő remélte, hogy a háború kérdését nem fogják belevonni a pártok viszálykodásaiba. A boerok jogos ok nélkül törtek be a brit területre. Angliának teljesen joga volt a betrésnek ellentánni. A békétárgyalásokat illetőleg úgy nyilatkozott a miniszterelnök, hogy ha többet tudna is, addig, míg a békétárgyalások folynak, nem beszélhetne a tárgyalások kilitásairól. Nincs ok arra az állításra, hogy Angliának az a készsége, hogy meghallgat mindent, amit az ellenzék mondhat, annak bizonyossága lenne, hogy feladta előbbi pozícióját vagy el akarja ismerni, hogy azok a jogok, amelyekre igényt támasztott, nincsenek többé érvényben. Azok után a borzasztó áldozatok után, amelyeket Anglia hozott, nem szabad megengedni, hogy ismét olyan helyzet támadjon, amelyben az ellenség, mielőtt alkalom kínálkozik reá, újra megkezdhesse a harcot. Nem lehet kétség arra nézve, hogy a kormánynak olyan hatalommal kell bírnia az ország fölött, hogy ez lehetetlenné váljék. Ennek a tisztázása fontos dolog. A miniszterelnök azzal fejezte be beszédét, hogy nem akar az ellenfelekben keserű érzéseket kelteni és komolyan kívánja, hogy ők is részesüljenek abban a rendben és hatalomban, amelyben testvérnépeik a gyarmatrendszer által részesültek.

Vihar az angol alsóházban.

London, május 8. Az alsóház tegnapi ülésén Mooney rosszaló indítványt nyújtott be az elnök ellen, mert nem utasította rendre Chamberlain minisztert, amikor a minap azt mondotta, hogy Dillon jó bírja az árulóknak. Időközben belépett a terembe az elnök, akit a liberálisok és a kormánypártiak lelkes tetszésnyilvánítással és felállással üdvözöltek. Redmond John támogatta Mooney indítványát és beszédében imparlamentarisnak mondotta azt a választ, amelyet Chamberlain Dillonnak adott, szemére vetve egyúttal az elnöknek, hogy a ház egyik tagját nem védte meg egy durva, sértő támadás ellen. Balfour, a kincstár első lordja szerint az indítvány visszaélés a ház előjogaival. Elítéli az irek magatartását ebben a kérdésben. Kéri a házat, hogy támogassa az elnök tekintélyét Campbell-Bannerman a liberálisok nevében csatlakozott Balfour felszólításához. Azután felszólalt Dillon és kijelentette, hogy nem tűri, hogy bárki is árulóknak nevezze a nélkül, hogy a gyanúsításért rögtön helyt állna. Ő itt a házban nem tűrhet, alávaló sértésben részesül és az elnök nem védte meg. Végül Mooney indítványát 398 szavazattal 63 ellenében elvetették.

Újabb zavarok Kínában.

London, május 8. A *Standard* jelenti Tiencinből, hogy Csili tartományban terjed a forradalmi mozgalom. Megint megtámadtak keresztény templomokat és hittérítőket. A lázadók számát 40.000-re teszik és állítólag mind jól fel vannak fegyverezve. Eddig Juansikkai alkirály csapatainak nem sikerült a lázadást leverniük. A hatóságok azon fáradoznak, hogy a lázadókat pénzbeli ajándékokkal csitítsák el. A *Reuter-*

ügynökségnek azt jelentik Pekingből, hogy *Favier* püspök azt a jelentést kapta, hogy a *csiliti* zavargásokban 10.000 fegyveres ember vesz részt néhány ágyúval.

Orosz lókvitel.

Pétóvár, május 8. Egy császári rendelet újabb intézkedésig megtiltja lovak kivitelét a volhiniai, beszarabiai, kievii, jekaterinoszlávii, podoljai, pultavai és kherzoni kormányzóságokból. Kivételnek csak olyan esetekben van helye, amelyekben az illetékes kormányzóság megengedi. Más vidékekről az említett kormányzóságok területén keresztül csak vasúton szabad átszállítani lovakat.

Közgazdasági táviratok.

New-York, május 8. (Terménystábe.) (Zárlat.) *Gyapot:* New Yorkban helyben 9 1/4 (8 3/4). Májusra 9.25 (9.35). Augusztusra 8.91 (9.09). New-Orleansban helyben 9 3/4 (9 1/4). — *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 7.40 (7.40). Stand white Philadelphianban 7.35 (7.35). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.20 (1.20). — *Zsír:* Western steam 10.60 (10.55). Rohe és Brothers 10.80 (10.70). — *Tengeri irányzata szilárd.* — Májusra 66 3/4 (65 3/4). Júliusra 66 3/4 (65 3/4). — *Szept-re* 64 3/4 (64 3/4). *Buza irányzata szilárd.* — Píros ószi helyben 83 3/4 (88 3/4). Májusra 80. — (79 3/4). Júliusra 80 3/4 (79 3/4). Szept-re 78 3/4 (78 3/4). Dec-re 80 3/4 (79 3/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 5 3/4 (5 3/4). Májusra 4.90 (4.90). Augusztusra 5.10 (5.10). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.90 (2.90). — *Cukor:* 3. — (3. —). — *Om:* 28.40 (28.40). — *Rés:* 12.90—12.10 (11 3/4—11.10). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, május 8. (Terménystábe.) (Zárlat.) *Buza irányzata szilárd.* — Májusra 74 3/4 (73 3/4). — Júliusra 74 3/4 (74 3/4). — *Tengeri irányzata szilárd.* — Szept-re 59 3/4 (59 3/4). — *Zsír:* Májusra 10.20 (10.10). — Szept-re 10.22 (10.10). — *Szalonna short clear* 10.05 (10.10). — *Sertésus:* Májusra 17.10 (16.80). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÖZGAZDASÁG.

Adósok országos kongresszusa.

Budapest, május 8.

Magyarországon 1200 olyan hitelszövetkezet van, amely nem csatlakozott az 1898. évi 23. törvények alapján álló országos központi hitelszövetkezethez, tehát megtartotta teljes önállóságát.

E szövetkezetek tagjainak száma meghaladja az egy milliót s minthogy a tagok rendszerint adósok is, bátran mondhatjuk, hogy hazánkban minden tizenhetedik ember részese annak a sokszor kétes értékű szerencsének, hogy valamely önálló hitelszövetkezet adósának vallhatja magát.

Am e kvalifikáció rendszerint további feltételektől függ. Nem elég az egyoldalú akarat, hogy valaki szövetkezeti adós lehessen. Ehhez még többnyire két „jó” közfizető kezés is kell, akik tehát az illető egyetemleges adósrészeivá válnak, úgy hogy az önálló hitelszövetkezetek sorsában nem egy, hanem három millió ember, tehát az ország lakosságának egyhatodrése van érdekelve.

Ez az érdekelttség pedig nem is valami akadémiás jelentőségű, mert a tagok 300 millió koronát jóval meghaladó összeggel adósai a szövetkezeteknek, viszont ezek 150 millió koronával tartoznak tagjaiknak.

Tudni kell ugyanis, hogy a szövetkezetek a tagokkal szemben egyrészt mint hitelezők jelentkeznek, amennyiben kölcsönöket nyújtanak nekik, másrészt pedig a tagok törzsbetétekkel, üzletrészekre való befizetéseikkel, tartalékok létesítésével stb. járulnak a szövetkezeti vagyon megteremtéséhez, amely tehát az ő tulajdonuk s ez értelemben ők a szövetkezetek hitelezői gyanánt is jelentkeznek.

Látványos tehát, hogy aránylag mily óriási az az ember-és pénz-anyag, amely a hitelszövetkezetek kereteiben elhelyezkedik, úgy, hogy e tényezők sorsának céltudatos szabályozása a nemzet közjólét és közvagyonosodás szempontjából elsőrendű.

Ma ezek az emberek székesfővárosunkban országos értekezletre ültek össze.

Nehogy azonban félreértésünk! A dolgot nem úgy kell venni, hogy ma hárommillió szövetkezeti adós érkezett a fővárosba, csupán a követelket küldték fel. Ma volt ugyanis az önállóan működő hitelszövetkezetek országos köteleknek értekezlete, amely, minthogy maga a kötelek is új intézmény, hazánkban a legelső és nemü értekezlet volt s joggal nevezhető az adósok értekezletének.

Mi ez a kötelek s mi volt az értekezlet célja? Hiba, hogy itt kell felvetnünk a kérdést. De

nem a kötelek hibája, mert ő már vagy másfél éve működik.

A kötelek a hitelszövetkezetek, mint jogi személyek önkényes egyesülete, amelyben azok képviselőit által képviseltek.

Célja pedig a *tiszta szövetkezeti eszme megvalósítása*. És ebben adva van az értekezlet tárgya és iránya is.

Tiszta szövetkezeti eszme? ... Hát ez ugyan mi fán terem?

Mi hozzá vagyunk szokva, hogy a szövetkezetek eszméjével rendszerint a törvényszéki rovatokban találkozunk, mint sokszor nagyon is piszkos eszmével.

Pedig a tiszta szövetkezeti eszme is él és hat, sőt — mint az emberi társulás egyik legmagasabb formája — ott, ahol valóságos nemzetnevelő missziót teljesít és teljesítet a multban.

Nem is kell messzire mennünk. Csak át kell néznünk a szomszéd Németországba, ahol *tizenkét* hitelszövetkezet végzi a maga áldásdus tevékenységét: a *kisemberek* hathatós támogatását a létél való nehéz küzdelmükben.

S minő kolosszális munka ez!

Csak 980 önálló német hitelszövetkezet, tehát az öszlétszám egytizedrésznének számadásai fölött rendelkezünk, de már ezek adataiból is meggyőződhetünk arról, hogy azokkal szemben a mi szövetkezeteink valóságos törpéségek.

Amíg mi az 1200 szövetkezet egy milliónyi tagjának 300 millió korona kölcsönt nyújtunk, tehát fejenként 300 koronát, addig ők a 980 szövetkezet 600.000 tagjának 820 millió korona kölcsönt engedélyezhetnek, — tehát fejenként 1300 koronát.

S minő ellenszolgáltatást kívánnak ők a tagoktól és minőket mi?

A 600.000 német szövetkezeti tagnak 226 millió korona, tehát fejenként 370 korona törzsbetéte van, holott nálunk az egy milliónyi tagnak 150 millió, tehát fejenként 150 korona törzsbetéte kell szolgáltatni.

Ha már most figyelembe vesszük, hogy a német szövetkezeti tag 370 korona betét ellenében 1300 korona kölcsönt élvez, a magyar pedig 150 korona ellenében 300 koronát, megkapjuk azt az arányszámot, amely a német szövetkezeti tagnak a magyar fölött való előnyt mutatja, ami = 1:4. Hát még a kontinensen kívül: *Angliában!*

Hogy mit jelent ott a szövetkezet, annak illusztrálásul csak azt az egy tényt regisztráljuk, hogy az angol bank tárcájában az utolsó év kimutatása szerint *180 millió korona* összértékű olyan váltó fordult meg, amelyek egyenként nem haladtak felül a 24 korona értéket. E váltók mind a szövetkezetek révén jutottak a banki kasszába, ami egyértelmű a világ legelősebb pénzérgésével, aminek hatalmas gazdasági megtermékenyítő erejét kétségbe vonni lehetetlen.

Nálunk ez az idő a beláthatatlan jövő messze homályában késik. A mi szövetkezeteink harmad-negyed kézből kapják, ha egyáltalán kapják a tagjaik hiteligényeinek kielégítésére szükséges pénzt, ami azt annyira megdrágítja, hogy mire a kisember kezébe jut, ez elveszti a kamatfizetés révén azt, amit önálló gazdálkodásának vámján nyert.

Az országos értekezlet egyik legfőbb programja tehát ezen anomáliák megszüntetése fölötti tanácskozás volt.

Mindenestre örvendetes tény, hogy olyan szaktanácskozmánnyal is találkozhatunk, amely — eltérőleg azok megszokott természetrajzától — nem a nagyközönség sikeresebb kihasználásán, hanem éppen ellenkezőleg, a közvetlenül érdekeltek terheinek könnyítésén fáradozik.

A szövetkezet mint gazdasági és erkölcsi jelentőségű intézmény természetéből következő, hogy e törekvések kedvező eredménye tisztán attól függ, hogy sikerül-e a köteleknek a szövetkezeteket az *önsegély és kölcsönösség* elvei részére meg-, avagy visszahozni, mert e nélkül a tiszta szövetkezeti eszme örökös utópia marad.

Mit kíván az *önsegély* s mit a *kölcsönösség* elve? Az *önsegély* gazdasági függetlenségre törekvő embert feltételez. Olyant, aki, habár még oly szerény keretek között is, maga kívánja intézni a saját sorsát, de magára is van utalva.

A vagyonos ember magában a vagyonban rejlt eleven erőnél fogva gazdaságilag független. Ennek tehát a szövetkezésre nincs szüksége. Ő elhelyezi vagyonát a nagy pénzintézetek, iparvállalatok részvényeibe, föld-, avagy házbirtokba, s igan élvezi a minden személyes tevékenység nélküli is létesülő járadékait.

A szövetkezet tehát a *szegény emberek* részére van teremtve. Ezeket kell egy kalap alá hozni és köztük a *kölcsönösséget*, a mindnyájan egyért, egy mindnyájáért való szövetséget létesíteni.

Ez a szövetség pótolja azt az erőt, amelyet a *gazdag emberek* a vagyon birtoka nyújt, mert a kölcsönösséggel rejlt fokozott biztonság fölöttan az elhelyezkedni kívánó tőke szívesen felkeresi a kisemberek társulásait is s e révén juttatja hozzájuk az önálló gazdasági berendezkedésükhoz

szükséges azokat a tőkét, amelyekkel különben az egyes embert soha meg nem kínálta volna.

A kötelek működésének s az országos értekezlet hatásának tehát közvetlenül két irányban kell érvényesülnie.

Egyrészt, hogy a szövetkezetek oszakis az alkalmas emberanyagot, de ezt aztán egész terjedelmében öleljék fel, ami a szövetkezetek fokozott hitelképességét eredményezi, — másrészt pedig, hogy a pénz ama nagy tárházat, amelyek ma csak a nagy és legnagyobb gazdasági tényezők előtt nyílnak meg, — kinyissák az arra érdemes hitelszövetkezetek előtt is, mert e nélkül az egész értekezlet gyakorlati eredmény hijján fog szűkölködni.

Lesz-e sikere e törekvéseknek: a jövő fogja megmutatni.

Az auspiciomok, amelyek mellett a kötelek nagy munkáját kezdi, nem igen kedvezők.

Maga az intézmény szervezete tökéletesen elhibázott dolog. Az a német hatás alatt létesült bürokratizmus, amely úgy a kezdeményezést, mint a végrehajtást az ügyosztályok és szakosztályok töturáján hajtja keresztül, a kötelek működését egy polipod nehézségére és lassúságára kárhatalmát, amely a magyar ember temperamentumával sehogy sem fér össze.

Innen van, hogy a nagyközönség alig tud valamit a kötelek létezéséről, holott ez arra is hivatva volna, hogy az egyes embernek a szövetkezetekkel előállított olyan kontroverziát is, amelyek esetleg a szövetkezetek erkölcsi érdekeit érintik, eliminálja s így a szövetkezetek ellen sürűn elhangzó panaszokat minél szűkebb tétör szorítsa.

A szervezet azonban részletkérdés, amelynek hibái megfelelő változtatásokkal bármikor megszüntethetők.

A fő az, hogy a lényeg ne szenvedjen s a kötelek a fűrdővízzel együtt ki ne öntsse a gyereket.

Ez pedig nagy munkát hárít a kötelekre.

Egész légió olyan szociális kérdések uszik a felszínen, amelyek leghelyesebben a tiszta szövetkezeti eszme céltudatos kifejlesztés révén nyerhetnének megoldást.

Ezenkívül itt van a törvényhozás is, amely a szövetkezeti eszmének régi adósa.

Az az általános népszerűtlenség, amelyvel hazánkban a szövetkezeti eszmét kezelik, végső okában a hiányos törvényhozásra és a meglévő törvényes intézkedésekre még hiányosabb végrehajtására vezendő vissza.

Csak így volt lehető, hogy ez intézményt mindjárt megszületése percében a mafia vette pártfogásába s azt rövid pár év alatt végleg le is jartatta.

Alapos rekonstrukcióra van tehát szükség, amely munkában a közvélemény annál nagyobb várakozással néz a kötelek elé, mert hatásköre az emberanyagot oly jelentékeny birodalmára terjed, hogy ennek boldogulása a közjólét egyik biztosítéka volna.

Dr. Schaffer József.

Ipar és kereskedelem.

Hitelszövetkezetek köteleke. Az *Önállóan Működő Hitelszövetkezetek Országos Kötelek* ma délelőtt 11 órakor tartotta az István-szálló elsőemeleti nagyszobájában dr. Münnick Aurél elnöklésével első országos értekezletét, vagyis közgyűlését, amelyen a kötelekhez tartozó 45 szövetkezet közül 24 szövetkezet volt képviselve 74 taggal.

Elnök utalt megnyitó beszédében a köteleknek máris elért, nem kicsinylendő erkölcsi eredményeire, a sürűn igénybe vett tudakozódó-osztály létesítésére, a szövetkezeti sajtó-organum megalapítására, valamint a szövetkezeti bank létesítését előző és immár befejezéshez közel levő előmunkálatokra, végül elnök javaslatára *Láng* Lajos újonnan kinevezett kereskedelemügyi minisztert távirattal üdvözölték.

Ezután dr. *Karacsony* Lipót ügyvezető-igazgató felolvasta igazgatósági jelentését, amelyhez elsőnek dr. *Schaffer* József szólott hozzá, akit nem elégit ki a kötelek fejlődése, mert Magyarországon 1200 önálló hitelszövetkezetnek eddig csak kis része csatlakozott a kötelekhez; a tudakozódó-osztály működését diszkréttebbnek óhajtaná, a kötelek lapjától ólétebb propagandát várná és a szövetkezeti bankban a szövetkezeteken kívül álló tőke bevonását kívánja. Végül határozati javaslatot terjesztett elő az alapszabályoknak oly értelmű módosítására íránt, hogy a kötelek elnökkel igazgatósággal és választmányával szerzessék, továbbá az íránt, hogy a kötelek vezetősége utasítsák a tudakozódás eddigi rendszerének megszüntetésére és a kötelek népszerűsítése tekintetében hatályosabb akció megindítására.

Hozzászólottak még az igazgatóság jelentéséhez *Vécsey* Leó, *Mauthner* Adolf, *Balog* Géza, *Vérgh* Géza, dr. *Hódosy* Lajos, *Kotányi* Rudolf, *Bird* Lipót és tővárosi *Fischer* Ignác, akik mindannyian nagy elismeréssel fogadták az igazgatósági jelentést és utaltak a kötelek vezetőségének a működés első évében már is elért számottevő sikereire.

A vita beárása és dr. *Schaffer* József záróbeszéde után dr. *Münnick* Aurél elnök reflektált az elhangzott észrevételekre, kérve a kötelek tagjait,

hogy indokolatlan támadásokkal ne keserítsék azokat, akik önzetlen áldozatkészégnek köszönhetők a kötelek működéséért...

Végül 5 szavazat ellen az összes többi szavazatok elfogadták az igazgatóság jelentését és a kötelek vezetésének és különösen dr. Minich Aurél elnöknek buzgó eljárásukért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak...

A zárószámadások és a jövő évi költségelő-irányzatot Guttman Zsigmond előadása alapján észrevétel nélkül egyhangulag elfogadták...

Havának József a társelnökségről és Jerffy Antal, valamint Weller József az igazgatósági tagságról lemondván, társelnökké Kotár Sámuel, igazgatósági tagokká pedig Kaiser Lajos és Virág Géza választották.

Végül Pless Mór és Szél I. a szövetségi hitel fejlesztését és a szövetségi kölcsönök kamal-magasságának korlátozását előző határozati javaslatait fogadták el, mire a közgyűlés az elnök ítéletével véget ért.

Délután 5 órakor a szövetségi tagok ismét szép számmal egybegyűltek és érdeklődéssel és tetszéssel hallgatták Molnár Ferencnek, a „Bezdáni Kölcsonös Segélyező-Egylet” igazgatójának, az önálló szövetségeket megadóztatásáról, dr. Hódosi Lajosnak, a Magyar Törlesztési Bank vezérigazgatójának, „A keresk. törvény értelmében alakult szövetségekről”, dr. Karacsony Lipótnak, a kötelek ügyvezetőjének, „Az önszegély és államegélyről” és Fűrési Jakabnak, a kötelek iradalmi ügynökének „Hitelszövetkezeteink gazdasági értékeiről” tartott értekezését.

Este 8 órakor az István főherceg-szállóban kedélyes társasvácsora egyesítette a hitelszövetkezetek vezetéseit.

A dombóvári kereskedelmi kaszinó ma Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter, a város volt országgyűlési képviselőjét, kinevezetése alkalmából meleghangú táviratban üdvözölte.

A Kertészeti Egyesület közgyűlése. Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület ma délelben a kertészeti kiállítás területén Emich Gusztáv udvari tanácsos elnöklete alatt tartotta évi rendes közgyűlést. Az elnök rövid szavakban ismertette az egyesület működését, az elért eredményeket, jelesül a jelenlegi nemzetközi kiállítást. Ezután Kardos Árpád terjesztette elő titkári jelentését, mely szerint az egyesületnek 455 tagja van. Tolmácsolja az egyesület köszönetét Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternek, aki fáradhatlan tevékenységet fejtett ki a kiállítás sikere érdekében s köszönetet mond mindazoknak a tagoknak, kik részt vettek az egyesület tevékenységében. Isemann Keresztély indítványára a közgyűlés védelemként, József főhercegnek, a kiállításban való közreműködéséért és a kiállítás megnyitására kőszönetet szavazott. Ezután megválasztották újból három évre a tisztikart. Elnök lett: Emich Gusztáv. Alelnökök: Matlekovics Sándor, Szelebr József, Isemann Keresztély. Titkár: Kardos Árpád. Új választmányi tagok: Seydelhelm Ernő, Györi István, Sieber Károly, Verker Ferenc, Szedlacek József, Koppely Géza, Ronay László, Ritter István, Szednik Pál, Mazár József.

A külföldi ügynökök ellen. A Magyar Áru Ügynökök Központi Egyesülete tegnap rendkívüli közgyűlést tartott. A gyűlésen a tagok igen nagy érdeklődéssel hallgatták Koczylár Manó elnök kifejtését, hogy az egyesület nagyszabású mozgalmat indít a végéről, hogy azt a megszűnő helyzetet, amelyet a magyar kereskedelem a külkereskedelmi viszonyok közt elfoglal, a magyar sajtó, magyar kereskedők és vendégszerzés támogatásával megszüntesse. Az egyesület egyelőre azzal a kérelemmel akar a magyar kereskedőkhez és az egész vendégszerzéshez fordulni, hogy csak olyan külföldi — különösen pedig osztrák-csehszlovák — vállalkozó legyen, amelynek Magyarországon állandó és önálló vezérképviseelője van. Ez csak a viszonyosság elvének uralomra jutása volna, mert Ausztriában magyar cikknek csak úgy lehet forgalmat biztosítani, ha minden nagyobb városban osztrák képviselő rendelnek ki az illető cégek. Dr. Horváth Lipót titkár előterjesztette a közgyűlést elő a felhívást, amelyet az egyesület a tárgyban ki fog bocsátani és amelyben részletesen ki van fejtve az a rendkívül sok hátrány, amely Magyarországot és a magyar kereskedelmet az által éri, hogy külföldi és különösen osztrák ügynökök és utazók közvetítésével eszközöl számos cikknek rendeléseit és juttatja ohajait rendelkezési helyekre. A külföldi ügynökök ugyan igen sok esetben Magyarországot és annak kereskedelmi önállóságáról, de egyébként tekintetben is nem megbízható értesítések küldenek és ezáltal úgy az ország, mint kereskedőink érdekeinek nagyon ártanak. Azonkívül az általuk kötött ügyletek jölytán igen jelentékeny adóalpon vonatki el a magyar megadóztatás aól. Érdekes megemlíteni, hogy a legelső budapesti nagykereskedők már előre biztosították az egyesületet támogatásukról, sőt egyesek már is csak azon külföldi cégektől vásárolnak, amelyeknek magyar képviselőjük van.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Király. Beütl: Felsőes Apostoli Király. Legkegyelmesebb Uram. Kivüli: Ó es. és apostoli kir. Felsőes tekintetes kabinetirodájának, Budapest vagy Bécs, a szerint, amint ő felsőes Budapesten vagy Bécsben tartózkodik.

R. P. 1. Nem válthatja be, csak a pénzügyminiszterhez való folyamodás után, ha a pénz valamelyes jótékony célra, például a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesületnek (Nyitra) adja. A bevéltást is akkor az egyesület eszközözi. 2. Kőtvös Károly orsz. képviselő írja, az Egyetértés most közli. 3. Sós-borszesszel mosogassa naponként kétszer is. 4. Orvostól kérjen gyógyszerre. 5. Mindgyikben van. 6. Attól tőgg, hogyan használják.

H. J. Tiszá-Földvár. 1. Meltóztatások dr. Kéty Károly egyetemi tanárhoz fordulni (VIII., Szentkirályi-utca 13.), ő majd megmondja mivel, hol, milyen iürdővel gyógyíthatja a baját. 2. Orvosi vizsgálat és előírás nélkül semmiféle fürdő ne használjon. 3. Azzal a gyógymóddal nálunk dr. Palócz (VII., Kerepesi-ut 10.) foglakozik. 4. A kérdezett orvos elismert műtörvos, idegbetegségekkel kevésbé foglakozik. 5. Sorsjegyeiről néhány nap múlva kap választ a megfelelő rovatban.

Melinda. 1. Meltóztatások az állami nőipariskola igazgatóságához (VIII. Szentkirályi-utca) fordulni és prospektust kérni, abban meg van minden, amire szüksége van. 2. Orvostól kérjen valamelyes ellen-szert, aki a baj okát közvetlen vizsgálat alapján állapíthatja meg s ahhoz képest is rendelhet orvosszert.

K. J. Budapest. 1. Udvarias kérelemnek mindig helye van. Ennél többet pedig ön nem teit, tettét tehát még a rosszakarát sem minősítheti krakélerkedésnek. 2. Helyesen cselekedett. 3. Nem ellenkedett az illemmel. 4. Nem íthető el annak az uriembernek sem az eljárása, mert ha ő úgy találja, hogy az a hely jobb, nem lehet tőle kívánni, hogy egy reánéve teljesen ismeretlen egyén kedvéért (még akkor sem, ha az illető nő) átadja a jobbik helyet olyanért, amelyet ő rosszabbnak tart.

Barna asszony. A Vörös-Keresztelnél is, a Klinikán is mindig van hely a súlyosabb betegek számára; olyan magas protekcióval pedig egész biztosan fölveszik. Ingyenes hely ugyan nincs, de az egész ellátásért csak 2 korona 20 fillért fizet naponként s ebbe minden bele van számítva.

Soh. I. Leányvár. Azt csak a kereskedelmi miniszteriumban, vagy a Magyar Államvasutak igazgatóságán tudnák megmondani. De most, a miniszter-krisis idején, ott is bajosan mondhatnának valamelyes pozitívumot.

Végzetragédia. Darabos, egyenetlen munka, pedig nincs az érdekesség híján. A közöletőség mértékétől azonban messze jár.

Egy régi olvasó. A rekrimináció nem új, mi is többször hangoztatuk már. Alka-omadtán föl-használjuk.

H. F. Kaposvár. Az Illusztration egyike a legismertebbeknek. Bármelyik könyvkereskedés révén megrendelheti.

Május. 1. Május 2-ikán nem jelentek meg az újságok. 2. Offenbach Orfeusz a pokolban című operettjében fordul elő, Styx Jankó éneki és csak onnan lett ösmerté. 3. Nem tudjuk.

F. V. Triest. A Huszadik Század illető fizetést 1 korona 60 fillérré megrendelheti Politzer Zsigmond és fia könyvkiadóhivatalában, Budapest, Keeskenéti-utca 4.

W. D. Selmeczbánya. Permetezze azt a helyet, ahol hangyák vannak erős kربولiddal, attól elpusztulnak.

K. kávé. Ezredparancsnoksága után folyamodjék az áthelyezésért. Ott megkapja a további szükséges utasításokat.

Szigorú orvos. A bizonyítvány alapján folyamodjék a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, mert csak ő adhat engedélyt a vizsgára. Az egyetemre csak érettségi bizonyítvány alapján iratkozhatik be.

Szegedi előfizető. Anyai sok levél közt igazán nem emlészünk az önére, de annyi bizonyos, hogyha megkaptuk, már választunk is reá. Ha megismélti, a kérdést, szívesen adunk választ.

Sitéri telepes. 1. Nálunk még nem gyártanak automobílokat. 2. Kezelése eddig még nincs semmiféle szakismerethez vagy vizsgához kötve.

M. S. Nem ismerjük azokat a házszabályokat, de ha az osztálymértékség olynemű utasítást adott ki, hogy azt a munkát önnék a saját költségén és saját családja által kell eszközölteitne, akkor csak teye is meg. Ilyen esetkéségek miatt kár lenne a hivatali felsőbbesével ellentébe jönni.

Ujono-Hier. Pádalom, az esküt vezető tisztnek igaza van. On, mint ölesküdtöt katona, hivatalos funkcióban az ő alárendelje, szolgálhatban pedig a közös hadsereg hivatalos nyelve a német.

Napirend.

Naptár: Péntek, május 9. — Római katolikus: Gergely vt. — Protestáns: N. Gergely. — Görög-orosz: (Április 26.) Vazul pk. — Zsidó: Ijar 2. — Nap két: 4 óra 16 percek. — Nyugszik: 7 óra 6 percek. — Hold két: 5 óra 30 percek reggel. — Nyugszik: 9 óra este.

A kereskedelmi miniszter nem fogad. Tavasszi nemzetközi tárlat a városigeti Múcsarnokban délelőtt 9 óratól este 6 óráig. Belépőj 1 korona.

A Nemzeti Szalon tavasszi tárlata nyitva délelőtt 9 óratól este 8 óráig. Belépőj 60 fillér.

A Múbarított Körének kiállítása (Ferenciek-tere 4. sz.) délelőtt 10 óratól este 6 óráig látható. Belépőj 50 fillér.

Nemzetközi kertészeti kiállítás a városigetben, nyitva egész nap. Belépőj 1 korona.

Agneskiállítás a Royal-szállóban délelőtt 10—1-ig és délután 2—6-ig. Belépőj 2 korona. Nemzeti Múcsarnok. Régisgítár. Nyitva délelőtt 9 óratól 1 óráig. — Többi tárlat 1 korona belépőjűl megtekinthető. Országos Képtár az Akadémiában délelőtt 9—1-ig. Technológiai iparmúcsarnok délelőtt 9—1-ig. Mezőgazdasági múcsarnok (Kerepesi-ut 72.) d. e. 9—1-ig. Közeletési Múcsarnok a Városigetben nyitva d. e. 9-től 12 óráig és délután 2—6 óráig. Az Akadémia Goetheszábjója nyitva délelőtt 10—12-ig. Múcsarnok könyvtár délelőtt 9 óratól 1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 óratól 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól déli 12 óráig. Állatkert a Városigetben nyitva egész nap. Belépőj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múcsarnok. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. körlet Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az út letvetésözög áruállítások is eszközöl) a városigeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvételársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

DISKRET BETEGSÉGEK elsőrendű gyógyító intézete BUDAPEST. KATAPHORESE. ÚJ GYÓGYMÓD! Fölülmulthatatlan gyógyhatású Ideg-, Nemi-, Bör-, Vérbetegségek és Gyengeségi-állapotok, Impotencia gyökeres gyógyítására. Tapasztalt radikális és gyors eredmények folyt n honorárium teljes gyógyszer utn fizethető. Páratlan sikerű eredményei folytán általánosán kítűnőnek elismert hydro-elektrotherapiail intézet a modern Hygienea és legújabb orvosi techniká elsőrendű vívmányai szerint berendezett gyógyszerkezelő Budapest, Teréz-körút 44. I. emelet Dr. Mitzger Tivadar Az ideg és nemi betegségek gyógyítása. Gyengeségi állapotok, impotencia. Kataphoresis Gyógyimód. Bűnök a nemi életben és azok hatással orvosi mnakk szorósnak személyes vezetés alatt, nívva egész nap. Levelekre díjmentesen választottatik. — Prospectus ingyen. —

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles kőszönetre folytán ezen nevezésednek a ó fennálló rendelő-intézet a legmeglebbebb ajánlat. Rendelő-intézet Budapest, Andrassy-ut 24. az Opera mellett. TITKOS BETEGSÉGEKET leggyorsabb gyógyítást és sebeket, az önfertőztetés utó-baját, az ölygmennyét fertőző, magmócsok, a bajokor utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármennyire idősök is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magntólazás egyik főokozója és börtbetegségeket gyógyít új gyógyszerrel szorít, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan Dr. Garai Antal orvos, sebész, szemész és szülés-tudós, volt ezred. kir. oszt. főorvos. RENDEL: naponta d. e. 10 óratól egész délután 6 óráig, este 7 óratól 8 óráig. Díjazott levelekre legmagyobb figyelemmel választottatik és gyógyszerkezelő is gondoskodva lesz. Nőknek külön váróterem. Úgyanott megjelent és a szerzője: DR. GARAI ANTAL-nak megrendelhető NŐFÉRSZEREK UTÁNYATÓ (már a 12-ik kiadásban megjelent) a nemi betegségeket és ezek szorító gyógyszerkezeléséhez című könyv, volt 8 fr 50 kr., most csak 60 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beklüldés mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvétel mellett.

M. KIR. OPERAHAZ.

Péntek, 1902. május hó 9-én.

A deuevér.

Operett 3 felv. Egy francia vigjáték után írtaék Hafner és Genée. Fordította Evva Lajos. Zenéjét szerzette Strauss János.

Table with 3 columns: Name, Role, and Actor. Includes Gábor Adál, Szozer I. Rosalinda, W. Krammer Ida, Palócyndé, Frank Kornai, Melanio, Wlassak, Orlavszky Fláttó, Frosch, Hegedüs, Alfréd Kertész, Blind, Hegedüs, Falke Mihályi, Dalnoki.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

NEMZETI SZINHÁZ.

Péntek, 1902. május hó 9-én.

Faust.

Tragédia 6 szakaszban. Irta Goethe. Ford. Dóczi L. Személyek:

Table with 3 columns: Name, Role, and Actor. Includes Pálfi Szomszéd, Iványi, Faust Gyenes, Öreg paraszt, Abonyi, Wagner Gabányi, Föld szelleme, Egressy, Tanitvány Dezső, Margit, Márkus, Bálint Horváth, Mártha, Vizvári.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Péntek, 1902. május hó 9-én.

Miss Madge Perry vendégfellépt

New-York szépe.

Operette 2 felvonásban, 6 képer. Irta Hugh Morton. Fordította Salgó Ernő és Makai Emil. Zenéjét szerzette Gustave Kerker.

Table with 3 columns: Name, Role, and Actor. Includes Bronson Borbély, Cora, Margó, Harry Báthonyi, Kenneth, Giréthy, Kurt Boross, Blinky, Palásthy, Snifkins Mátra, Gray, Miss Madge, Fifi Szelestey, Kissie, Tomcsányi.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

VIGSZINHÁZ.

Péntek, 1902. május hó 9-én.

Az őrnagy ur.

Böszöcsk 3 felvonásban. Írták Mars és Kéroul. Fordította Heltai Jenő.

Személyek:

Table with 3 columns: Name, Role, and Actor. Includes Montgiron Fenyvesi, Michu, Gyöző, Labourdette Hegedüs, Dingois, Vendrei, Fréville Tanay, Maloizel, Szerényi, Champeaux Góth, Paulette, Varsányi, Moulard Tapolcai, Héloise, Nikó, Lardinet Rónaszéki, Dingoisné, Lenkei.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

NÉPSZINHÁZ.

Péntek, 1902. május hó 9-én.

Pálmay Ilka asszony vendégfelléptével.

Az izé.

Operett 3 felv. Irta Leon Viktor és Stein V. Zenéjét szerző Weinberger Károly. Fordította Dr. Márton Miksa és Heltai Jenő.

Személyek:

Table with 3 columns: Name, Role, and Actor. Includes Taponet Kovács M., Babarol, Németh, Taponetné Siposné, Vauresson, Szerdahelyi, Gabriella Pálmay, Saturnin, Tólagi, Felicien Raskó, Casarett, Dóri, Aristid Szirmai, Denise, Harmath.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

URANIA SZINHÁZ.

Péntek, 1902. május hó 9-én.

A sport.

Kezdeté 1/8 órákor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ.

Péntek, 1902. május hó 9-én.

Az édes lányka.

Operette 3 felvonásban. Írták Landesberg és Stein. Zenéje Reinhardt Henrikől. Ford. Komor Gyula.

Table with 3 columns: Name, Role, and Actor. Includes Liebenburg B. Sziklay, Plevni, Prosper, Izsó, Adél Jámor, Max, Csizsár, Liebenburg R. Mihályi, Anatol, Rónay, Winter Lois, Perényi M., Miczi, Billik, Láng Ferenczy, Fanny, Keleti, Weyringer Kállay, Klappantyu, Körmendi.

Kezdeté 7 órákor.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

!!! Szenzáció !!!

Trio Barovsky

páratlan mulatványai, továbbá

Luna asszony

Milla Barry, Mariot stb. felléptével.

Tarka Szinpad

és sok különlegesség.

A kérésés félkerékben reggel 6 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.

Veszek

zalogházi cédulát régi arany ezüst ártú brillant és gyémánt ártú a legmagasabb árak mellett

FRIED A.

6 óras és ékszerész Kerepest-ut 2. szám.

Használt férfiruhákat legmagasabb árban vesz Weisz Lipót, IV., Kristóf-tér 2. Kívánatra a vevő a helyszínén megjelenik.

Mérleg.

Két könyvvel találkozott az utcán, mindegyik az intézete fényes mérlegét emlegette. Az egyiket azzal dicsekedett, hogy az intézete 300,000 kor. alaptőkéje van és negyed annyi tartaléka és egy millió koronán felüli nyereséget tudnak felmutatni. A másik nagy szerényen hallgatta kollegája dicsekedését és azt mondta, hogy ő tud olyan esete, ahol százezer forintnál is kisebb alaptőkével egy ötödmillió forint nyereséget tudott felmutatni még pedig saját praxisában. — Az lehetetlen felelte a másik. — Pedig lehetséges és nevetni fogsz, elmondom, hogy az alaptőke 160 korona volt. — No és milyen üzletet csináltál vele. — Egyszerűen az a 160 korona az én tőkém volt és meggyertem vele a Hecht Bankháznál a 200,000 koronás fönyereményt. Ez volt az én tavalyi mérlegem. Vasárrojon osztálysorsjegyet a Hecht Bankháznál, Budapest, Fereniek-tér 6. és Erzsébet-kört 32. Húsz május 22-én és 23-án. Sorsjegyek: Egész 12.— kor., fél 6.— kor., negyed 3.— kor., nyolcad 1 kor. 50 fill.

Stopló, himlőhely, sömör, májfolt-fakadé, persenes, orrvörösség és minden egyéb arisztizt-lanság ellen legjobbnak bizonyult a már 52 év óta dicsegeteméltólag ismert s a törvénykövetelményeinek megfelelő arc-tisztító kenőcs és szappan. Nagy tégely kor. 1.60, kisebb kor. 1.— Szappan 1 koronáért. Főraktár: Török József gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26. szám.

Jönköpings Tandstieks Fabriks Aktiebolag Jönköpingsben a 16377. számú "Gép, gyufáknak lyukasított vagy szigetelő lemezekbe való bevezetésére, ill. azokból való kivételére" című 1899. június 22-én kelt magyar szabadalomra vevők vagy engedményesek kerestetnek. Szíves ajánlatok "W. D. 3111" alatt Mosske Rudolfhoz Bécs I. Seilerstätte 2. intézendők.

UJDONSÁG! Most jelent meg! Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat kiadásában most jelent meg a következő tudományos kézikönyv: Enchiridion Fontium Historiae Hungarorum. A Magyar Történet Kütfőinek Kézikönyve.

A magy. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr megbízásából Dr. ANGYAL DÁVID és Dr. MIKA SÁNDOR egyetemi magántanárok közreműködésével szerkesztette Dr. MARCZALI HENRIK a kir. budapesti egyetemen a hazai történelem nyilvános rendes tanára. A 61 ívre terjedő, nagy 8-r. alaku munka ára 13 korona. Kapható a kiadó-társulatnál, Budapest, VII. ker., Kerepesti-ut 54. szám és minden hazai könyvkereskedésben.

Frakk ... 3.— frt Felöltő ... 4.— " Sacco ... 3.— " Mellény ... 5.— " Kristóf-tér 2. I. em.

Használt írógépek kiadó karban jóállás mellett adának. Telefon 38-31 Copying Office Dorottya-utca 11.

Rövid zongora nagyon jó karban, keveset használt igen olcsó eladó. Rottenbiller-utca 39. II. S.

"Fekete zongora" egész rövid, nagyon szép és jó egész vaszkorral 215 forintért azonnal eladó. Lillom-u. 21. I. S.

A Szt. Anna malátakész minden egyéb list hozzáadása nélkül 78-8 százalek malátakivonattal tartalmazó malátából készül.

Egy villa amely teljesen berendezett három szobából, verandából és konyhából áll és árnyas díszkő kert, fozsók, kertvel a Balaton partján, a nyári szezonra kiadó. Bővebb felvilágosítást ad úrv. dr. Halász Ignác, nyug. egyetemi tanárné Veszprémben.

Pénztárosnőnek, elismert nőnek, legy. szolgálatban nagyob. üzletbe, fűrdőbe vagy vállalkozáshoz ajánlkozók által óvatosan. Szíves ajánlatokat "W. V." jelleg alatt kér a kiadóba.

RÖPTÉBEN A VILÁG KÖRÜL. Díszes kiállítás, értékes ajándékmű. Egyetlen a szépet a hasznossal. Kétszázötvenhat renek képbén bemutatja a világ szépségeit. A képek magyaros szó-vegyűl. TIMÁR SZANISZLÓ. Ára díszalbumkötésben 20 korona. Megrendelhető a LAMPEL R.-féle (Wodianer F. és Fial) cs. és kir. udv. könyvkereskedésben. Budapest, Andrássy-út 21.

Urasági butort csak IV., Hajó-utca 16. szám (Sütő-utca sark) eladó és veszek majdnem egészen új ebédlő-, háló és garzon-szobákat, szalon-berendezéseket, valamint irdozászközeket, valódi perzsa- és szimrinaszönyveket, függönyöket, léször-és afrikamatracokat, gáz és villamos csillárakat.

BUTOR közepenzért vagy részletfizetésre legolcsóbban FUCHS BODOG-nál BUDAPEST, József-kört 26. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Butor csak jó minőségű. Hálósoba, kredsene, szőnyegdívany, asztal, szék, íróasztal, könyveszekrény, ural fotelek, ottoman, szalonberendezés, tükör, egy egyenlítő is, nagyon olcsón, eladás nagyban és kicsiben, mindig pontosan csomagolva, biztosítva. Csak VI. Teréz-kört 40. szám Steinberger Manó butoriparósnál.

!! Ujjonnan megnyitva !! Terminus szálló szigoruan vallásos vendéglő. Elegáns nagy éttermek, ujjonnan berendezett modern lakosztályok, rendelés szerinti konyha, kiváló valódi magyar borok. Vallásosságom megbízhatóságáról a legjobb referenciákkal szolgálhatok. Kiváló tisztelőtel Blau S. vendéglős és szállodás. (Budapestről, Landon-utca).

Most jelent meg! Dóczi Lajos Munkái első végleges kiadásának negyedik kötete. Beszélyek és Vázlatok I. CARMELA KIS MURÁNYVÁR PENSUM. Ára fűzve 4 kor., pompás díszkötésben 7 kor. Az első végleges kiadás tíz kötet. Ára díszkötésben ... 70 korona. Az egyes kötetek külön is kaphatók. I. Goethe-Faust. 6.— kor. 9.— kor. II. Csók. ... 6.— > 7.— III. Széchy Mária. 4.50 > 7.50 IV. Beszélyek és vázlatok I. 4.— > 7.— V. Beszélyek és vázlatok II. 4.— > 7.— VI. Vegyes párok. Díszkötésben 6.50 kor. VII. Utolsó szerelem. > 7.— VIII. Ellinor királyleány. > 6.— IX. Véra grófné. > 6.— X. Költeményel. > 7.— A tíz kötet részletfizetésre, valamint az egyes kötetek külön-külön is megrendelhetők a kiadó-üzegnél: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fial) cs. és kir. udv. könyvkereskedésében Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

Zalogházból veszek cédulákat. Eladok 13 lator ezüst évszékeseit 12 szemelyre 140 frt, 6 sze melyre 65 frtól kezdve és feljebb. Mindegyikűn élm. ezüst tárgyak barokk és francia stílusban. Nagy rakár arany férfi latorokból, masszív aranygyűrűk 6 forint 40 kr. arany férfi-órák 13 frt, arany női órák 9 frtól kezdve 12 darab masszív évszékese 6 frt 50 kr. Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen. Grünberger A. Béla örökösöl Budapeston, Harsbazar Váci-utca 30. I., em. 23.

Butor Planino új, kereszturos elefantosont-ban, részlete és készpénzre is kapható Weinberger Fülöpöl VI., Nagymező-utca 37 1904.

"The Gresham" életbiztosító-társaság Londonban Magyarországi fiók: Budapest, V., Ferenc József-tér 5-6. a társaság házában. A társaság vagyona 1900. decem-ber 31-én ... kor. 184,387,703.— Évi bevétel biztosítások és kamat-ból 1900. évi december 31-én ... 31,190,563.— Kifizetések, biztosítási és járadéki szorzódások, valamint visszavásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1845) ... 405,300,498.— Az 1900. évben a társaság 5556 ... 50,898,267.42 kötvényt állított ki — Prospektusokkal és díjtáblá-zatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket ki-állít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgál a magyarországi- és a kelet fiókja Budapestben, vala-mint ennek ügynökei a fiók minden nagyobb váro-sában.

Színházak heti műsora.

Table with 7 columns: Színház, Szombat, d. n. Vasárnap este, M. Kir. Operaház, Nemzeti színház, Víg-színház, Népszínház, Magyar színház, Fővárosi Nyári színház. Includes details about plays like Mignon, Rang és mód, Az őrnagy ur, Az izé, Jótékonycélu előadás, Lotti özredek, Viola az alföldi baramia.